

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE

**k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského
půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu
životního prostředí České republiky, ve znění pozdějších předpisů**

Ministerstvo životního prostředí

2013

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Důvod předložení, cíle a rizika spojená s nečinností

V současnosti je ochrana zemědělského půdního fondu řešena zákonem č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon je účinný od roku 1992 a je prováděn dvěma vyhláškami, a to vyhláškou č. 13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu, a vyhláškou č. 48/2011 Sb., o stanovení tříd ochrany. Obsahem zákona je vymezení zemědělského půdního fondu, jeho kvalitativní i kvantitativní ochrany, režim odnímání zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu, odvody za odnětí zemědělské půdy, působnost státní správy na úseku ochrany zemědělského půdního fondu a sankční ustanovení. Citovaný zákon byl z podnětu Ministerstva životního prostředí (MŽP) novelizován pouze jednou. Stalo se tak zákonem č. 98/1999 Sb. Ostatní novelizace byly uskutečněny vždy v souvislosti s jinou právní úpravou (reforma státní správy, stavební zákon apod.). Poslední novelizace byla provedena zákonem č. 402/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Tímto zákonem byly upraveny pouze odvody za odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu.

Půda je jedinečný, stovky let vznikající oživený přírodní útvar, je složkou životního prostředí. Půda je klíčová pro existenci jakéhokoliv rostlinného pokryvu, zemědělskou produkci, biodiverzitu a vodní režim v krajině. Kvalita půdy se působením degradačních faktorů zhoršuje. Dochází k významným změnám v důsledku zrychlené eroze, kontaminace z průmyslové výroby, těžby a dopravy, zhutňování půdy, acidifikace. Významné funkce půdy v životním prostředí (produkční, filtrační, akumulací, transformační, asanační, pufrací, prostředí pro organismy) jsou narušeny. Vystává stále vážnější problém ireverzibilní ztráty plošné výměry půdy, a to se všemi negativními dopady. Zastavěné plochy přispívají k narušování vodního režimu v krajině, včetně rizik zvýšení četnosti a rozsahu povodní, nedostatku vody v prostředí. Zcela jinak působí na odtok vody a její infiltraci louka, pole a zcela jinak plocha zpevněná, zastavěná jako je parkoviště či rozsáhlý skladovací objekt. Rozsah trvalého odnětí půdy ze ZPF u nás v poslední době je alarmující. V posledních letech je to 12 – 15 ha denně, v roce 2012 byl denní úbytek 13 ha zemědělské půdy. Za deset let se takto nevratně zabetonuje či jinak znehodnotí celá nelesní rozloha jednoho našeho průměrného okresu. Většinou to jde na vrub výstavby pro nesofistikovanou průmyslovou výrobu (skladové areály), těžbu nerostů, bytovou výstavbu a dopravní infrastrukturu. Rozhodnutí o jednostranném využití půdy pro výstavbu nebo těžbu znamená vědomé rozhodnutí o tom, že jiné funkce zůstanou vesměs trvale nenaplněny.

O plošné ochraně zemědělského půdního fondu se v podstatě rozhoduje ve dvou základních procesech. V procesu tvorby a projednávání územně plánovací dokumentace obcí a měst a krajů, které by měly optimalizovat uspořádání a rozvoj využívání krajiny s minimalizací záborů půdy s ohledem na její kvalitu a ekonomické instrumenty – cena pozemků a odvod za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu. Nový liberálnější stavební zákon situaci v ochraně půdy bohužel zhoršil. Orgány ochrany zemědělského půdního fondu (obce třetího stupně, krajské úřady a Ministerstvo životního prostředí) i orgány územního plánování jsou pod vytrvalým tlakem developerů a vlastníků pozemků. Cena pozemků je proti západoevropským zemím nepoměrně nízká (3-10 x nižší). Druhým procesem, kdy se rozhoduje o zábořích zemědělské půdy je řízení podle § 9 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu. V situaci, kdy se záměr na změnu využití pozemku dostane do územního plánu, není příliš prostoru pro neudělení souhlasu s odnětím půdy ze ZPF.

Novela zákona řeší problémy, které vyplynuly z aplikační praxe v průběhu platnosti zákona od roku 1992, a přizpůsobuje znění zákona novému právnímu prostředí v oblastech, které s ochranou zemědělského půdního fondu přímo souvisejí (nová právní úprava alternativního využití zemědělské půdy, katastrální zákon, zákon o zemědělství, stavební zákon, správní řád a zásady právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů). Níže uvedené cíle odpovídají problematickým oblastem zákona č. 334/1992 Sb.

Obecným cílem novely zákona je zvýšit a zabezpečit ochranu zemědělského půdního fondu.

Hlavní konkrétní cíle jsou:

- posílit ochranu zemědělského půdního fondu jak kvalitativně (ochrana před poškozováním půdní úrodnosti a dalších funkcí půdy degradačními procesy, zejména erozí a kontaminací), tak plošně (ochrana před nadměrnou a nenávratnou ztrátou půdy v důsledku záborů),
- přesněji vymezit povinnosti vlastníka nebo nájemce zemědělské půdy,
- stanovit povinnosti z důvodu zajištění protierozní ochrany půdy; eroze půdy je v ČR hlavním degradačním faktorem, často způsobena nevhodnou organizací pozemkové držby s dlouhodobě přetrvávající vysokou mírou zornění půdy a velkou výměrou honů; nedostatečně uplatňovaná protierozní ochrana půdy přispívá k zhoršování odtokových poměrů, zanášení koryt vodních toků a nádrží sedimenty a ke vzniku povodňových situací,
- upravit systém hodnocení znečištění půdy škodlivými látkami a ukládání opatření k nápravě,
- zdokonalit systém získávání, předávání, hodnocení a uchování dat o kvalitě půdy pro účinnější kvalitativní ochranu půdy, potravního řetězce a složek životního prostředí, které jsou s půdou ve vzájemné interakci; navrhovaná právní úprava reaguje na přijatou strategii a projednávanou rámcovou směrnici EU pro ochranu půdy, kde je této problematice věnována velká pozornost,
- zpřesnit podmínky, za kterých lze vyjmout půdu ze zemědělského půdního fondu; plošná ochrana zemědělské půdy, především té nejkvalitnější není dostatečně

zajištěna; dochází k velkým záborům kvalitní zemědělské půdy v souvislosti s další urbanizací, budováním průmyslových zón a skladových areálů, spekulativními operacemi s atraktivními pozemky,

- upravit některé postupy při určování odvodů, které ve výše zmíněné novele zákona, provedené zákonem č. 402/2010 Sb. nebyly řešeny,
- upravit kompetence orgánů ochrany zemědělského půdního fondu v souladu s požadavky na posílení kontroly a dozoru nad dodržováním zákona, na vytvoření správných podmínek pro tyto činnosti a na snížení administrativní zátěže – zrušení jednoho stupně státní správy, tj. správy vykonávané pověřenými obecními úřady z důvodu zefektivnění jejího výkonu. Založení působnosti ČIŽP z důvodu nedostatečné kontroly kvality půd. Důležitá je prevence a včasné řešení případů poškozování půd škodlivými látkami, pro ochranu potravního řetězce apod., které bez ČIŽP nejsou dostatečně zajištěny,
- přesněji vymezit případy, kdy dochází k porušení zákona a zvýšit případné následné sankce; stávající právní úprava není v souladu s materiálem schváleným vládou „Zásady právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy“.

Rizika spojená s nečinností spočívají především v postupujícím snižování kvality půdy v důsledku působení degradačních procesů, narůstajícím trendu úbytků zemědělské půdy, zejména té nejúrodnější.

1 Vymezení povinností vlastníka nebo nájemce zemědělské půdy

1.1 Důvod předložení a cíle

1.1.1 Definice problému

Vlastníci a nájemci půdy jsou dle zákona hlavními činiteli zodpovědnými za ochranu zemědělského půdního fondu. Situace v ČR je však značně komplikována vysokým podílem pronajímané zemědělské půdy (76 % výměry zemědělské půdy je pronajímáno), malým právním povědomím k potřebám ochrany půdy, a to hlavně u vlastníků a nájemců. Nepříznivě se zde projevuje příliš dlouhé přerušování vlastnických vztahů, které se obnovují velmi pomalu. Podle stávající právní úpravy nelze účinně postihnout a uložit opatření k nápravě původce závadného stavu, není-li jím vlastník nebo nájemce pozemku. Odpovědnost za znečištění zemědělské půdy je novelou rozšířena, a to na původce závadného stavu, což v praxi výrazně chybělo.

Problémy nastávají především v oblasti ochrany zemědělské půdy před erozí, dále v souvislosti s některými netradičními způsoby využívání zemědělských pozemků (plantáž dřevin). Je nutné posílit prevenci vnášení rizikových látek do půdy v důsledku používání různých rizikových materiálů, deklarovaných jako hnojiva nebo rekultivační materiály, dále

zajistit nezbytnou údržbu pozemků, tak aby v důsledku neudržování pozemků nedocházelo k změnám charakteristik příslušného druhu pozemku uvedeného v katastru nemovitostí.

Protierozní ochrana zemědělské půdy je zákonem řešena velmi nedostatečně. Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy přitom odhaduje, že téměř čtvrtina půd je silně a více ohrožena vodní erozí a asi 2 % erozí větrnou. Celkově je vodní erozí ohroženo cca 50 % výměry zemědělských půd. V oblastech s intenzivní zemědělskou činností může erozní smyv půdy dosahovat více než 15 tun na hektar za rok. V důsledku nevhodného využívání půdy dochází k zanášení vodních toků, komunikací a jiných pozemků, při ukládání sedimentů na půdy může docházet k uvolňování škodlivých látek. Neopominutelný je tedy i vliv půdy na kvalitu povrchových a podzemních vod, jelikož vodní srážky přicházejí do kontaktu s půdou a její kvalita tak má přímý vliv na vstupy živin a jiných látek do vod. Náklady na nápravu nese následně veřejný sektor, správy povodí nebo vlastníci rybníků a jiných vodních děl.

1.1.2 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Pro řešení škod způsobovaných erozí stávající právní úprava v zákoně neobsahuje vůbec samostatná ustanovení, která by tuto problematiku řešila. Jen velmi obtížně aplikovatelné na poškození půdy erozí je ustanovení § 3. Zde je v odstavci 1 dána vlastníkům a nájemcům pouze obecná povinnost hospodařit mj. tak, aby při hospodaření na zemědělské půdě nepoškozovali příznivé *fyzikální*, biologické a chemické vlastnosti půdy, a v odstavci 3 dána možnost orgánům ochrany zemědělského půdního fondu uložit odstranění zjištěných závad, jsou-li pro to závažné důvody. Těchto ustanovení se však s ohledem na obtížné prokazování a vymahatelnost využívá minimálně.

Dle platné verze zákona o ochraně zemědělského půdního fondu nejsou blíže konkretizována opatření k nápravě, která je možné uložit v závislosti na zjištěném ohrožení nebo poškození půdy znečištěním. Orgány ochrany zemědělského půdního fondu nemají správná kritéria pro hodnocení rizik vyplývajících ze zvýšených obsahů rizikových prvků a látek v půdách a pro rozhodnutí o nápravném opatření. V současnosti ukládaly orgány ochrany zemědělského půdního fondu (ORP a POÚ) opatření k nápravě jen výjimečně, problematika znečištění půdy je pracovníkům těchto úřadů značně vzdálená. Ekotoxikologické testy nebyly dosud vyžadovány, budou se týkat převážně rozhodování o využití sedimentů z vodního prostředí, kam se dlouhodobě vypouštěly odpadní vody z výroby zpracovávajících rizikové látky, které nejsou v seznamu sledovaných rizikových látek, uvedených ve vyhlášce č. 257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě.

V případě využívání pozemku jako plantáže dřevin není stávající právní stav jednoznačný v otázce, zda by mělo pro tyto účely docházet k dočasnému odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu. Stávající text zákona č. 334/1992 Sb. odnětí pro tyto účely předpokládá. Vyhláška č. 26/2007 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, (katastrální vyhláška), nově připustila od 1. 3. 2007 pěstování rychle rostoucích dřevin pro energetické účely na většině uváděných druhů pozemků náležejících do zemědělského půdního fondu (dříve to bylo možné pouze na druzích pozemků „ostatní plocha“ a „les“). Zároveň zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v ustanovení § 2e odst. 3 písm. a) za zemědělskou výrobu považuje mj. pěstování rostlin pro technické

a energetické užití. Zemědělská půda se odnímá ze zemědělského půdního fondu pouze pro nezemědělské účely. Jestliže tedy pěstování rychle rostoucích dřevin pro energetické účely je zemědělským využitím půdy a od 1. 3. 2007 lze legálně pěstovat rychle rostoucí dřeviny pro energetické účely na zemědělské půdě, souhlas k odnětí podle zákona č. 334/1992 Sb. není třeba. Navrhovaná právní úprava odstraňuje zmíněnou disproporci (jedná se jednoznačně o způsob využití zemědělské půdy, který nevyžaduje souhlas s odnětím). V souvislosti s tím se stanovuje přímo zákonem povinnost rekultivace půdy po ukončení jednoho nebo několika cyklů pěstování plantáže dřevin, která byla dříve ukládána v podmínkách souhlasu s dočasným odnětím zemědělské půdy.

1.1.3 Identifikace dotčených subjektů

- a) vlastníci (nájemci),
- b) veřejná správa.

1.1.4 Popis cílového stavu

Cílem je posílit ochranu zemědělského půdního fondu před poškozováním půdní úrodnosti a dalších funkcí půdy degradačními procesy, zejména erozí a kontaminací, přesněji vymezit povinnosti vlastníka nebo nájemce zemědělské půdy a odpovědnost znečišťovatele zemědělské půdy, dále stanovit povinnosti z důvodu zajištění protierozní ochrany půdy a povinnosti při hospodaření na půdě způsobem plantáž dřevin

1.1.5 Zhodnocení rizika

Eroze půdy, často způsobená nevhodnou organizací pozemkové držby s dlouhodobě přetrvávající vysokou mírou zornění půdy a velkou výměrou honů zhoršuje plnění hlavních funkcí půdy – produkční, filtrační, akumulací, transformační, asanační, pufrací, prostředí pro organismy; nedostatečně uplatňovaná protierozní ochrana půdy přispívá k zhoršování odtokových poměrů, zanášení koryt vodních toků a nádrží sedimenty a ke vzniku povodňových situací. Dalšími problémy mohou být vysoké náklady při řešení povodňových škod, neboť jednou z příčin povodní je i snížená retenční a akumulací schopnost půdy a hydrografické sítě zanesené sedimenty.

Znečištění půdy (kontaminace) vnášením rizikových látek vytváří rizika podle míry toxicity pro živé organismy vyskytující se v půdě, rostoucí na půdě a využívající rostlinnou produkci. Půda má schopnost nižší koncentrace rizikových látek vázat a imobilizovat (funkce transformační a asanační) a tím eliminovat jejich negativní působení na organismy včetně člověka. Transformací a asanační funkce jsou však po překročení určitých koncentrací rizikových látek vyčerpatelné.

Pěstování plantáží dřevin obvykle neovlivňuje kvalitu a funkce samotné půdy, může dokonce přispívat k obohacování půdy organickými látkami a tím zlepšovat některé kvalitativní vlastnosti půdy. Riziko pro zemědělský půdní fond vzniká, pokud by pěstovaný porost zůstal na pozemku dlouhodobě nesklizen, nebo po skončení pěstebního cyklu zůstaly na pozemku pařezy a nebyla provedena rekultivace umožňující běžné zemědělské hospodaření.

1.2 Návrh variant řešení

1.2.1 Varianta 0

Ponechání současného stavu.

1.2.2 Varianta 1

Varianta 1 řeší kvalitativní problémy půdy v souvislosti s jejím využíváním. Jedná se zejména o oblast znečištění půdy původcem, bez ohledu na jeho právní (vlastnický) vztah k předmětné půdě. Dále řeší protierozní ochranu a využívání půdy jako plantáže dřevin. Je stanovena povinnost vlastníka nebo nájemce oznámit výsadbu dřevin nebo počátek nového pěstebního cyklu a ukončení způsobu využití pozemku a zejména rekultivace po ukončení tohoto způsobu využití pozemku

1.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

1.3.1 Identifikace nákladů a přínosů

a) Varianta 0

Jedná se o stávající stav.

b) Varianta 1

Navrhovaná varianta sebou přináší určité náklady spojené s ochranou půdního fondu, ale naopak roční úspory, které jsou odhadované na cca 4-20 mil. Kč.

Odhad úspor veřejné správy

Přibližné vyčíslení úspor veřejné správy lze vypočítat z výdajů na programy ve vodním hospodářství v letech 2003 – 2009 (viz tab.):

Tabulka 1: Programy v oblasti vodního hospodářství (zdroj: Zpráva o stavu vodního hospodářství ČR v letech 2003-2009)

Evidenční číslo programu	Název programu	Výdaje na financování programu (mil. Kč)						
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
229060 (129 120)	Prevence před povodněmi ¹	669,159	794,691	887,506	752,191	526,667	789,361	1 796,137
229 110	Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku	1 098,000	1 138,020	876,389	67,351	385,725	460,976	491,519
229 210 (129 130)	Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží ³	522,397	444,046	219,487	330,269	230,928	418,477	618,620

¹ Od roku 2007 začal běžet program Prevence před povodněmi II – 129 120, dotace za rok 2007 činila 193,826 Kč.

² (526,667 mil. Kč v roce 2007) Výše dotace jak z programu Prevence před povodněmi, tak Prevence před povodněmi II - souběh.

³ Program 229 210 skončil v roce 2007, byl nahrazen programem 129 130 (financování bylo zahájeno až v roce 2008).

Při 1–5% snížení množství sedimentů v říční síti, rybnících a jiných nádržích a s nimi spojenými náklady na nápravu (program 229 210) by to mohlo znamenat úspory na úrovni **4–20 mil. Kč ročně**. Další přínosy lze očekávat při prevenci povodňových škod v důsledku

zvýšené retenční a akumulární schopnosti půdy, toků, rybníků a jiných nádrží nezanesených sedimenty. Ačkoliv se zřejmě může jednat o velké úspory, přínos tohoto opatření nelze jednoznačně stanovit, jelikož povodně jsou důsledkem více faktorů, a tedy nejen vlivem nesprávného hospodaření na zemědělské půdě.

1.3.2 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Tabulka 2: Porovnání nákladů a přínosů

Varianta	Stručný obsah	Přínosy	Hodnocení	Náklady	Hodnocení
Varianta 0	Současný stav		-	Plántáže dřevin - vyjímání pozemku ze zemědělského půdního fondu	****
Varianta 1	Povinnosti pro vlastníky, nájemce, změna pro plochy s rychle roztoucími dřevinami	Veřejná správa:		Veřejná správa:	
		nižší náklady na odbahňování rybníků a vodních toků (viz. přehled) (Kč/rok)	min. 4-20 mil.	hodnocení zdravotních rizik	**
		nižší náklady na odstraňování povodňových škod (viz. přehled) (Kč/rok)		cena rozborů a jejich vyhodnocení se odvíjí od množství škodlivin ⁵ v půdě a rozsahu zakázky (Kč/standardní posudek škodlivé látky)	3-5 tis.
		snížení administrativní zátěže spojené s odnímáním půdy pro využití jako plantáže dřevin	*		
		Soukromý sektor - vlastníci půdy (nájemci):		Soukromý sektor - vlastníci půdy (nájemci):	
		zachování dlouhodobé úrodnosti půd a snížení spotřeby hnojiv, zvýšení produktivity rybníků	****	náklady na ochranu půdy - protierozní ochrana, změna způsobu obhospodařování, jiné plodiny, zatravnění ¹	**
		snížení administrativní zátěže spojené s odnímáním půdy pro využití jako plantáže dřevin (Kč/souhlas)	20-25 tis.	zpracování ekotoxikologických testů u vytěžených sedimentů ² (Kč/test), u cca 15 % případů použití sedimentů na pozemcích ZPF (nárazová činnost)	**
		Sociální oblast			10-15 tis.
		snížení zdravotních rizik, vyšší bezpečnost při povodních, zvýšení estetiky krajiny	***	náklady na uložení opatření v případě kontaminace půdy ³	** až ***
		Životní prostředí			
zlepšení retenčních vlastností schopností krajiny, menší počet povodní, nižší kontaminace půdy a vyšší kvalita vodních zdrojů	****	omezení hospodaření z důvodu uložení opatření k nápravě v případě kontaminace půdy ⁴	**		

- bez dopadů, * velmi nízké, ** nízké, *** střední, **** vysoké, ***** velmi vysoké

¹ Protierozní opatření se provádějí často v souvislosti s pozemkovými úpravami.

² Nájemce - např. podnikatelské subjekty, které provádí odbahňování rybníků, vodních nádrží, vodního toku

³ případně jiní původci závadného stavu - Tyto náklady se liší podle druhu a rozsahu znečištění, použité metody a dle rozsahu kontaminovaného pozemku. U malé plochy při aplikaci pomocných látek mohou být náklady cca 20 tis. Kč na řešený případ, u nákladných opatření až několik milionů Kč. Budou převažovat opatření v řádu desítek až stovek tisíc Kč. Lze očekávat, že se bude jednat do cca 50 řešených případů ročně.

⁴ Ne všechna nápravná opatření jsou však z ekonomického pohledu pouze ztrátová. Například zatravněný pozemek je možné využít jako pastvinu, v případě uložení zvláštních způsobů hospodaření je možné pěstovat v našich podmínkách rostliny s vysokým nárůstem biomasy, které lze využít i k produkci tzv. "zelené" energie.

⁵ Škodlivinami se rozumí obsahy rizikových prvků a látek v půdě. Jejich hodnoty budou stanoveny prováděcím právním předpisem k zákonu o ochraně zemědělského půdního fondu.

1.4 Návrh řešení

1.4.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

1. Varianta 1

2. Varianta 0

Z důvodu úspor a hlavně z důvodu ochrany zemědělské půdy navrhujeme přijmout Variantu 1.

2 Evidence dat o kvalitě půdy a jejím ohrožení

2.1 Důvod předložení a cíle

2.1.1 Definice problému

Hlavním problémem je chybějící centrální databáze obsahující data o znečištění zemědělské půdy, škodách způsobených erozí a další informace o půdě.

2.1.2 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

V současné době existuje v ČR evidence využití půdy podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, tzv. LPIS. Data o znečištění zemědělské půdy a další informace o půdě, pokud se pořizují mimo okruh databáze LPIS, zůstávají uloženy většinou pouze u pořizovatelů. V případě, že nejde o organizaci zaměřenou na sledování a kontrolu určitých vlastností půdy, např. ÚKZÚZ, informace se po určité době obtížně dohledávají. Je proto nesnadné se v případě potřeby k problému vrátit, posoudit vývoj situace (zda došlo k zlepšení nebo zhoršení). Některé informace, nezbytné pro rozhodování o řešení problémů, pořizují orgány státní správy. Centrálně se data neshromažďují a jejich další zpracování není nijak právně upraveno. Finanční náklady na tyto informace nejsou zanedbatelné, proto je potřeba s nimi účelně a hospodárně nakládat. Významným faktem je i tlak EU na vytvoření takových registrů.

2.1.3 Identifikace dotčených subjektů

- a) Ministerstvo životního prostředí (MŽP),
- b) Ministerstvo zemědělství (MZe),
- c) Ústřední kontrolní a zkušební úřad zemědělský (ÚKZÚZ),
- d) vlastníci půdy (nájemci).

2.1.4 Popis cílového stavu

Cílem je zlepšit systém sledování a hodnocení vývoje kvalitativních vlastností půdy. K tomu je potřeba pořízené informace nejen jednorázově pořídit a vyhodnotit, ale zároveň uchovat pro budoucí porovnávání. Jde o informace o obsahu rizikových látek v půdě, informace o fyzikálních a biologických vlastnostech půdy a informace o ohrožení půdy erozí. Tyto informace jsou důležité pro účinnější kvalitativní ochranu půdy, potravního řetězce a složek životního prostředí, které jsou s půdou ve vzájemné interakci.

2.1.5 Zhodnocení rizika

Hlavním rizikem je nedostatek dat, která jsou potřebná při řešení problémů kvality půdy státní správou. Často nelze jednoznačně určit, zda vývoj kvality a plnění funkcí půdy se zlepšuje nebo zhoršuje. Dále pak současná právní úprava nekoresponduje s přijatou strategií a projednávanou rámcovou směrnicí EU pro ochranu půdy, kde je informacím a metodickým postupům pro sledování degradačních procesů věnována velká pozornost.

2.2 Návrh variant řešení

2.2.1 Varianta 0

Současný stav, kdy se data neevidují.

2.2.2 Varianta 1

Zřízení evidence informací o kvalitě půdy, do které budou všechny příslušné orgány ochrany zemědělského půdního fondu a ÚKZÚZ předávat data ke zpracování. Evidence informací o kvalitě půdy jako součást evidence půdy podle zákona o zemědělství, vedená v její samostatné vrstvě, tj. bude součástí LPIS, který vede Ministerstvo zemědělství.

2.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

2.3.1 Identifikace nákladů a přínosů

a) Varianta 0

Tato varianta nemá žádné přínosy. Mezi náklady řadíme administrativní a finanční zátěž spojenou s přístupem k datům o kvalitě půdy.

b) Varianta 1

1. rok

- jednorázové náklady na zřízení další vrstvy v rámci LPIS – 0,5 mil. Kč,

další roky

- provozní náklady 170 tis. Kč ročně včetně případných dalších nákladů se zpřístupněním dalších vrstev LPIS,

LPIS, jehož součástí by měla být evidence informací o kvalitě půdy, vede Ministerstvo zemědělství prostřednictvím ÚKZÚZ.

Celkový mechanismus předávání dat do evidence informací o kvalitě půdy a správy dat by měl být upraven prováděcím právním předpisem.

2.3.2 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Tabulka 3: Porovnání přínosů a nákladů

Varianta	Stručný obsah	Přínosy	Hodnocení	Náklady	Hodnocení
Varianta 0	Současný stav		-	administrativní a finanční zátěž při získávání potřebných dat.	***
Varianta 1	vytvoření evidence informací o kvalitě půdy - správa CENIA	Veřejná správa:		Veřejná správa:	
		přístup k datům o kvalitě půdy, možnost kvalitnější organizace a využívání ochrany půd, zisky za zpoplatnění služeb spojených se zpracováním dat	***	Náklady na zřízení evidence informací o kvalitě půdy v 1. rok (Kč/rok)	500 tis.
		Soukromý sektor:		náklady na provoz evidence informací o kvalitě půdy (Kč/rok)	170 tis.
		přístup k datům o kvalitě půdy	**		
Životní prostředí:					
	zkvalitnění ochrany životního prostředí	***			

- bez dopadů, * velmi nízké, ** nízké, *** střední, **** vysoké, ***** velmi vysoké

2.4 Návrh řešení

2.4.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

1. Varianta 1
2. Varianta 0

Z hlediska porovnání nákladů, ale i provázanosti na informace, které jsou do LPIS již ukládány, je výhodnější Varianta č. 1. LPIS je uživatelsky přívětivý a obsahuje velké množství informací, které se dají rozšířit. Z uvedených důvodů je navrhovaná varianta č. 1 prakticky a finančně výhodnější než vývoj a financování nového registru. Navrhujeme tedy přijmout Variantu č. 1.

3 Odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu

3.1 Důvod předložení a cíle

3.1.1 Definice problému

V oblasti odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu odhalila aplikace zákona následující problémy:

- nedostatečně stanovená kritéria pro rozhodování o udělení souhlasu k odnětí půdy (dle pozice, kvality či třídy ochrany zemědělské půdy),
- nedostatečně definované potřebné podklady pro vydání souhlasu a jeho případné vymezení vůči dalším postupům.

V důsledku nedostatečně stanovených kritérií pro udělování souhlasu může docházet k zbytečnému a neúčelnému odnímání kvalitní půdy. Tento problém je částečně řešen metodickým pokynem MŽP č.j. OOLP/1067/96, což je pro praxi nedostačující.

V důsledku nedostatečně definovaných podkladů a podmínek potřebných pro vydání souhlasu k odnětí - dochází k tlakům na další odnímání půdy, neboť se ukáže, že prve posuzovaný a již odsouhlasený záměr je pouze dílčí částí celkového záměru.

Jak je uvedeno výše, odvody za odnětí zemědělské půdy byly zvýšeny novelou zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, nicméně nebyly řešeny související problémy, jako například vymezení subjektu, který má odvody platit při změně vlastníka aj. Nedostatečně řešená je také problematika výjimek z platby odvodů (např. stavby protipovodňové ochrany ve veřejném zájmu, zalesnění aj.).

3.1.2 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

O odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu a odvodech za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu hovoří zákon č. 334/1992 Sb. v části V. a části VI. V těchto částech zákon uvádí, kdy je třeba souhlasu orgánu ochrany zemědělského půdního fondu a kdy ne. Dále pak specifikuje obsah žádosti o odnětí, obsah souhlasu s odnětím a detaily týkající se odvodů za odnětí ze zemědělského půdního fondu jako jsou např. výjimky z platby odvodů, splatnost apod.

3.1.3 Identifikace dotčených subjektů

- a) Ministerstvo životního prostředí (MŽP),
- b) vlastníci půdy,
- c) stát (státní rozpočet),
- d) Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP ČR),
- e) obce.

3.1.4 Popis cílového stavu

Cílem této změny je zpřesnění podmínek, za kterých lze vyjmout půdu ze zemědělského půdního fondu - není dostatečně plněna funkce plošné ochrany zemědělské půdy, především té nejkvalitnější; dochází k velkým záborům kvalitní zemědělské půdy v souvislosti s těžbou, další urbanizací, budováním průmyslových zón a skladových areálů, prosazují se spekulativní operace s atraktivními pozemky. Dále pak upravit nutné otázky související s odvody, které pro zadaný minimální rozsah úpravy odvodů v novele zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů nemohly být řešeny.

3.1.5 Zhodnocení rizika

Hlavním rizikem je ztráta půdy v důsledku zbytečného a neúčelného odnímání zejména kvalitní půdy.

3.2 Návrh variant řešení

3.2.1 Varianta 0

Současný stav, beze změn.

3.2.2 Varianta 1

Jedná se o navrhovanou variantu MŽP. Novela zákona konkretizuje postup, když v nezbytných případech musí dojít k odnětí půdy - odnímat v případě nutnosti zemědělskou půdu méně kvalitní a na zastavitelných plochách.

Žadatelům o odnětí půdy udává povinnost dodávat podklady k celkovému záměru. Jedná-li se o záměr na zemědělské půdě, který nepodléhá povolení podle jiných právních předpisů, případný souhlas s odnětím zemědělské půdy pro takový záměr bude mít formu správního rozhodnutí, a nikoli závazného stanoviska.

V případě, že dojde k dočasnému odnětí půdy pro nezemědělské účely na dobu kratší jednoho roku, stanovuje novela ohlašovací povinnost, aby mohla být zajištěna kontrola povinnosti uvedení pozemku do původního stavu.

U odvodů se jednoznačně řeší přenesení povinnosti platby odvodů, v případě potřeby, na právního nástupce, zjednodušuje se administrativa při odvodech malé hodnoty. Upravují se výjimky z povinnosti platby odvodů. Navrhuje se výjimka z platby odvodů pro stavby ve veřejném zájmu, jejichž hlavním účelem je ochrana před povodněmi, veřejnou zeleň a zalesnění na pozemcích v třídách ochrany IV a V (dle § 11a, odst. 1, bod d, e, f). Naopak se ruší dosavadní výjimky z platby odvodů pro komunikace, nádvoří, zpevněné plochy a zeleň při bytové výstavbě a pro výstavbu občanského a technického vybavení, stavby pro bydlení (cílem je podpořit zástavbu v tzv. „brownfieldech“).

Zvyšování základní hodnoty odvodů

Podle přílohy B zákona o ochraně zemědělského půdního fondu se u pozemků vyjímaných ze zemědělského půdního fondu, které se nachází na území národních parků, přírodních rezervací, přírodních památek, chráněných krajinných oblastí a dalších stanovených územích zvyšuje základní hodnota odvodu vynásobením koeficientem (ekologickou váhou vlivu), který má hodnoty 20, 15, 10 a 5. Nově je navrženo ekologické váhy vlivu snížit na hodnoty 10, 7, 5 a 3. To znamená, že dojde ke snížení výše předmětných odvodů o cca 50 %. V případě, že odnětím půdy ze ZPF dojde k ovlivnění několika faktorů životního prostředí, uplatní se pouze nejvyšší určená ekologická váha vlivu.

K záborům půdy v územích uvedených v příloze B zákona by mělo docházet pouze v omezeném rozsahu a to na základě prokázání pomocí specifických průzkumů a procesu EIA, že záměrem, pro který je požadováno odnětí zemědělské půdy, nedojde k negativnímu ovlivnění předmětu ochrany (přírody, vody, ložisek nerostných surovin). Mělo by se jednat o případy, kdy je potřeba do chráněného území umístit nějakou významnou dopravní nebo jinou stavbu. Některá chráněná území (CHOPAV, ochranná pásma léčivých a minerálních vod, CHKO) jsou vymezena jako rozsáhlé oblasti, ve kterých probíhají ekonomické aktivity, jejichž rozvoj nelze zcela eliminovat. Ekologické váhy vlivu sledují ochranu částí přírody

a složek životního prostředí, které jsou s půdou ve vzájemné interakci, ale které jsou zároveň chráněny speciálními zákony. Výnosy odvodů za odnětí půdy v chráněných krajinných oblastech jsou zlomky procent z celkového objemu výnosů odvodů. Dopad na veřejné rozpočty je i po snížení ekologických vah vlivu zanedbatelný.

Z níže uvedeného příkladu vyplývá (porovnávané hodnoty jsou kurzívou), že použitím navrhovaných snížených ekologických vah vlivu (tj. 7, 5, 3) se budou hodnoty odvodů přibližně pohybovat ve výši, které by dosahovaly, pokud by byl zachován bývalý způsob stanovení odvodů s tím, že hodnoty odvodů by byly valorizovány. Nelze zde tedy hovořit o zvýšení ochrany předmětných pozemků prostřednictvím odvodů, ale spíše o zachování stavu před novelou plus valorizace

Při výpočtu se vychází z předpokladu, že zábory v chráněných krajinných oblastech jsou prováděny ve většině případů na půdách v III. třídě ochrany.

Současný způsob výpočtu odvodů:

Průměrná výše ceny pozemků s BPEJ zařazených do III. třídy ochrany - podle oceňovací vyhlášky (vyhláška č. 387/2011 Sb.): 6,69 Kč/m² = 66 900 Kč/ha (maximální cena 128 900 Kč/ha, minimální cena 16 600 Kč/ha).

a) výpočet průměrné výše odvodu ve tř. III s použitím hodnot ekologických vah vlivu 15, 10, 5 a koeficientu navýšení 4 (současně platné hodnoty):

a1) $66\,900 \times 15 \times 4 = 4\,014\,000$ Kč/ha

a2) $66\,900 \times 10 \times 4 = 2\,676\,000$ Kč/ha

a3) $66\,900 \times 5 \times 4 = 1\,338\,000$ Kč/ha

b) výpočet průměrné výše odvodu ve tř. III s použitím navrhovaných snížených hodnot ekologické váhy vlivu 7, 5, 3 (koeficient navýšení = 4):

b1) $66\,900 \times 7 \times 4 = 1\,873\,200$ Kč/ha

b2) $66\,900 \times 5 \times 4 = 1\,338\,000$ Kč/ha

b3) $66\,900 \times 3 \times 4 = 802\,800$ Kč/ha

Výpočet odvodů podle původních hodnot platných před novelou zákona:

Průměrná výše původních nevalorizovaných hodnot odvodů u pozemků s BPEJ zařazených/odpovídajících třídě ochrany III: 53 091 Kč/ha (maximální cena 95 000 Kč/ha, minimální cena 17 000 Kč/ha).

Průměrná výše původní hodnoty odvodu u pozemků s BPEJ zařazených ve III. třídě ochrany po valorizaci: 113 349 Kč/ha.

a) stav před novelou zák. 402/2010 Sb.:

a1) $53\,091 \times 15 = 796\,365$ Kč/ha

a2) $53\,091 \times 10 = 530\,910$ Kč/ha

a3) $53\,091 \times 5 = 265\,455$ Kč/ha

b) stav po novele zák. 402/2010 Sb.:

b1) $113\,349 \times 15 = 1\,700\,235$ Kč/ha

b2) $113\,349 \times 10 = 1\,133\,490$ Kč/ha

b3) $113\,349 \times 5 = 566\,745$ Kč/ha

3.2.3 Varianta 2

Tato varianta vychází z varianty předchozí, jen je rozšířena rozsah výjimek z platby odvodů požadovaných Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem dopravy o:

V případě odnětí půdy ze ZPF v průmyslových zónách bude stanovena výjimka pro průmyslové zóny uvedené v příloze č. 2 k zákonu. Výjimka bude představovat snížení o 65 % tj. na úroveň 35 % ze stávajících odvodů (resp. z odvodů upravených novelou - viz změna koeficientů u ekologických vah) a časově bude omezena do konce roku 2016. Snížení odvodů se vztahuje i na odnímanou půdu pro rozšíření uvedených průmyslových zón, bylo-li rozšíření obsaženo v územním plánu schváleném po 31. 12. 2010, a to za podmínky, že je plátcem odvodů investor, který má již investici s aktivním provozem na plochách uvedených průmyslových zón a nově odnímané plochy pro jeho záměr na tento provoz bezprostředně navazují. Dále bude stanovena výjimka z platby odvodů a to 100 % pro stavby drah včetně jejich součástí a příslušenství, je-li stavebníkem a následně vlastníkem stát, pro stavby pozemních komunikací, které jsou ve vlastnictví státu včetně jejich součástí a příslušenství (silnice I. třídy a dálnice). Tato výjimka je časově neomezená.

Ohledně dopravních staveb budou z odvodů osvobozeny stavby:

- a. stavby drah včetně jejich součástí, je-li stavebníkem a následně vlastníkem stát,
- b. stavby pozemních komunikací ve vlastnictví státu včetně jejich součástí a příslušenství, nebo
- c. stavby místních komunikací obsažené v územně plánovací dokumentaci schválené do 31. 12. 2013.

Udělení výjimek z odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu:

a) Komunikace České republiky

Česká republika disponuje několika typy komunikací s odlišnou vlastnickou strukturou (stát, kraj, město/obec). Vlastníkem dálnic a silnic I. třídy je stát, jejich správu vykonává prostřednictvím Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD). Vlastníkem téměř všech železničních cest je stát, jejich správu vykonává prostřednictvím Správy železniční a dopravní cesty (SŽDC). Vlastníkem silnic II. a III. třídy je kraj, na jehož území se silnice nacházejí, místní

komunikace patří jednotlivým městům/obcím. Následující tabulka zobrazuje celkové množství jednotlivých komunikací v letech 2005-2011.

Tabulka 4: Přehled komunikací a jejich délka v jednotlivých letech (zdroj: Ministerstvo dopravy)

	2005	2007	2008	2009	2010	2011
Stavební délka kolejí celkem (km)	16 156,0	15 810,0	15 716,0	15 677,0	15 666,0	15 656,0
Dálnice v provozu (km)	564,4	656,6	690,5	728,7	733,9	745,1
Silnice I. třídy a rychlostní komunikace (km)	6 153,8	6 191,4	6 209,4	6 254,6	6 254,1	6 254,1
Silnice II. třídy (km)	14 667,6	14 642,8	14 592,3	14 622,7	14 634,8	14 626,2
Silnice III. třídy (km)	34 124,1	34 104,3	34 161,1	34 168,7	34 128,6	34 116,6
Místní komunikace (km)	72 927,0	74 919,0	74 919,0	74 919,0	74 916,0	74 916,0

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že v České republice dochází hlavně k nárůstu dálniční sítě oproti ostatním komunikacím.

S přibývajícím množstvím komunikací dochází k určitému záboru půdy, jehož rozměry jsou v následujících tabulkách, které zobrazují kromě délky i plochu těchto komunikací a roční nárůst či úbytek.

Tabulka 5: Přehled délky a plochy silnic v ČR v letech 2005-2012 (zdroj: ŘSD)

stav k 31.12	Dálnice		Celkem silnice				Rychlostní silnice			I. třída bez rychlostních silnic			II. třída			III. třída		
	Délka (km)	Délka (km)	Plocha (m ²)	Nezměněná délka silnice (km)	Délka (km)	Plocha (m ²)	Nezměněná délka silnice (km)	Délka (km)	Plocha (m ²)	Nezměněná délka silnice (km)	Délka (km)	Plocha (m ²)	Nezměněná délka silnice (km)	Délka (km)	Plocha (m ²)	Nezměněná délka silnice (km)		
2004	546,298	54 953,468	347 431 564	303,132	336,284	7 854 407	4,240	5 820,088	56 250 112	68,265	14 668,676	97 530 004	87,361	34 128,420	185 797 041	143,266		
2005	564,350	54 945,468	348 705 346	190,524	322,332	7 593 145	0,000	5 831,433	57 277 624	41,268	14 667,572	97 539 897	98,442	34 124,131	186 294 680	59,814		
2006	633,333	54 951,913	347 930 332	369,199	330,862	7 719 632	0,000	5 843,275	57 209 682	73,806	14 659,807	97 341 990	123,481	34 117,969	185 659 028	171,912		
2007	656,590	54 927,386	348 621 331	324,068	354,002	8 149 716	5,298	5 837,429	57 452 837	61,702	14 631,616	97 344 809	102,558	34 104,339	185 673 969	154,510		
2008	690,532	54 963,094	348 900 992	398,038	359,690	7 845 927	21,020	5 850,041	57 661 386	113,966	14 592,260	97 405 207	96,577	34 151,103	185 988 472	166,475		
2009	728,796	54 990,180	350 810 609	306,349	370,195	8 457 357	5,317	5 828,337	57 822 474	94,603	14 622,643	98 072 648	89,938	34 189,005	186 458 130	116,491		
2010	733,859	55 018 010	352 518 555	259,884	422 338	9 455 478	20,627	5 832 290	58 055 153	84,695	14 634,751	98 386 098	74,308	34 128 631	186 621 826	80,254		
2011	745,103	54 996 909	352 536 751	357,180	426 959	9 825 279	8,243	5 827 117	58 105 401	99,909	14 626 184	98 231 125	111,172	34 116 649	186 374 946	137,856		
2012	751,196	54 965,298	353 355 466	330,940	442,105	10 262 927	6,667	5 807 912	58 488 251	53,562	14 542 937	98 038 350	109,231	34 172,344	186 565 938	161,480		

b) Průmyslové zóny

Na území České republiky se dle posledních aktualizovaných podkladů MPO počítá s 26 průmyslovými zónami, schválenými v územních plánech před 1. 1. 2011, do jejichž přípravy byly vloženy finanční prostředky z programů MPO a kde se v budoucnu bude jednat o odnětí půdy ze ZPF. Celková rozloha plochy podléhající vynětí činí 839,37 ha (nezahrnuje průmyslovou zónu Solnice – Kvasiny).

3.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.3.1 Identifikace nákladů a přínosů

a) Varianta 0

Tato varianta nemá žádné přínosy v oblasti rozhodování o udělení souhlasu, naopak přinesla problémy spojené s nedostatečně stanovenými kritérii potřebnými odnímání zemědělské půdy a nedostatečně definované potřebné podklady pro rozhodování o odnímání zemědělské půdy. Mezi přínosy v porovnání s navrhovanou variantou můžeme zahrnout příjmy státního rozpočtu, Státního fondu životního prostředí ČR a obcí (viz tabulka). Do konce roku 2010 se o příjem dělil pouze SFŽP a obce (60:40), po novele zákona (zákon č. 402/2010 Sb.) byl poměr příjmů změněn a dalším příjemcem je i státní rozpočet (státní rozpočet 75 %, SFŽP 15 %, obce 10 %).

Tabulka 6: Příjmy jednotlivých rozpočtů v letech 2006-2012 (zdroj: Generální ředitelství cel)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Obce	91 648 219	109 773 644	107 198 163	114 236 898	91 901 929	71 360 438	82 907 958
SFŽP	137 739	280 593 082	280 000 361	283 105 583	247 389 952	214 550 893	225 650 976
Státní rozpočet	0	0	0	0	0	35 623 026	197 956 436
Celkem (Kč)	91 785 958	390 366 726	387 198 524	397 342 481	339 291 881	321 534 357	506 515 370

Z komunikace s Ředitelstvím silnic a dálnic vyplynulo, že roční odvody za nové komunikace v jejich správě se v posledních několika letech pohybovaly v rozpětí 45-175 mil. Kč (viz tabulka).

Tabulka 7: Odvody a poplatky odvedené ŘSD v jednotlivých letech (zdroj: ŘSD)

Odvody a poplatky na odnětí zemědělské a lesní půdy						
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
144 422 272,64	175 260 641,22	58 567 709,04	119 537 791,40	45 703 589,73	75 193 993,38	47 459 979,88

Příjem z odvodů za vyjmutí půdy ze ZPF v 26 plánovaných průmyslových zónách je vyčíslen na částku 4,189 mld. Kč (částka nezahrnuje průmyslovou zónu Solnice – Kvasiny) (zdroj: MPO).

Tabulka 8: Přehled průmyslových zón a výše odvodů – aktuální stav (zdroj: MPO)

Průmyslová zóna	Velikost plochy podléhající vynětí v m²	Předpokládaná výše odvodů dle platné legislativy v Kč
PZ Holešov	1 373 171	2 089 966 262
PZ Kolín-Ovčáry	348 138	25 065 936
PZ Most - Joseph	1 590 041	730 665 938
PZ Mošnov	1 906 205	499 425 710
PZ Triangle	325 091	25 854 606
PZ Prachatice	7 788	10 990
PZ Český Krumlov	18 684	17 749 800
PZ Blansko-Vojánky	66 520	696 533
PZ Brno - Černovická terasa	178 227	13 983 901
PZ Jičín	179 000	25 239 000
PZ Hořice	31 885	45 212 930
PZ Kopřivnice-Vlčovice	621 266	62 126 600
PZ Krnov - Červený Dvůr II.etapa	170 838	4 120 613
PZ Svitavy - Paprsek	315 984	316 521 173
PZ Zlatníky-Hodkovice	95 000	9 670 050
PZ Podbořany	179 542	861 802
PZ Ústí nad Labem - Severní Předlice	40 718	464 046
PZ Světlá nad Sázavou	97 932	3 999 877
PZ Bystřice nad Pernštejnem	47 000	2 977 920
PZ Pelhřimov-Lhotka II.	23 000	1 270 980
PZ Ždírec nad Doubravou	103 300	2 523 880
PZ Třebíč	108 089	957 669
Valašské Meziříčí	321 974	9 882 434
PZ Litovel (podpořeno převodem pozemků z PF ČR)	184 511	256 654 801
PZ Ostrov nad Ohří (podpořeno převodem pozemků z PF ČR)	65 757	42 814 034
PZ Solnice - Kvasiny	neuveďeno	neuveďeno
Celkem		4 188 717 484

Hodnota odvodů z navrhovaných silnic a dalších staveb, pro které bylo požádáno o vyjmutí ze zemědělského půdního fondu, představuje cca 733 mil. Kč. Tato částka nezahrnuje řízení u staveb, jejichž plocha je menší než 10 ha, jelikož tato řízení spadají do kompetence krajských úřadů a tyto údaje nejsou k dispozici.

Celková výše odvodů za odnětí půdy ze ZPF činí při stávajícím stavu 4,787 mld. Kč.

b) Varianta 1

Navrhovaná varianta předpokládá snížení koeficientů ekologických vah, v jehož důsledku dojde ke snížení příjmů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu. Změna předpokládá, že dojde ke snížení administrativní zátěže spojené s udělením souhlasu, který již v případě tras, které jsou zahrnuty v územním plánu, regulačním plánu nebo uvedené dokumentaci, nebude třeba.

Pro představu uvádíme jako příklad stavby, u kterých máme vyčísleny odvody za odnětí ze zemědělského půdního fondu.

Komunikace ve vlastnictví státu

Česká republika disponuje několika typy komunikací, mezi ty státní řadíme dálnice a silnice I. třídy, jejichž správcem je Ředitelství silnic a dálnic.

Vycházíme-li z přehledu plánovaných staveb, tak snížení příjmů, v důsledku změny koeficientů ekologických vah, odhadujeme o 200 mil. Kč.

Komunikace ve vlastnictví obcí

V České republice je nyní cca 75 tis. km místních komunikací. Budeme-li brát v úvahu statistická data Ministerstva dopravy, tak nepředpokládáme žádné ztráty, protože nepočítáme s navýšením délky místních komunikací. Je ale možné, že nedochází k vynětí ze ZPF z důvodu nedostatku finančních prostředků jednotlivých obcí a jako ztrátu v případě přijetí změny zaznamenáme úbytek kvalitní zemědělské půdy, která bude zabrána na stavbu nových místních komunikací.

Průmyslové zóny

V případě průmyslových zón se jedná o výjimku z výpočtu odvodů pro 25 lokalit, u kterých se předpokládá se zastavením zemědělské půdy. Po změně koeficientů ekologických vah se předpokládá, že odvod za vyjmutí půdy ze ZPF bude 2,993 mld. Kč. Změna výše koeficientů se nedotkne všech uvedených průmyslových zón, k nejvýraznějšímu poklesu odvodu dojde u těch průmyslových zón, kde cena půdy za 1 m² převyšuje 1 000 Kč/m². Jedná se o průmyslovou zónu Holešov, Hořice a Litovel. **Celková výše odvodů za vyjmutí ze ZPF činí po změně koeficientů ekologických vah 3,389 mld. Kč, tj. jedná se o celkové snížení o 1,398 mld. Kč oproti stávajícímu stavu.**

Tabulka 9: Přehled průmyslových zón s odhadem odvodů po změně zákona – úprava ekologických vah (zdroj: MPO, MŽP)

Průmyslová zóna	Velikost plochy podléhající vynětí v m²	Předpokládaná výše odvodů dle platné legislativy v Kč	Předpokládaná výše odvodů v případě úpravy ekologických vah
PZ Holešov	1 373 171	2 089 966 262	1 044 983 131
PZ Kolín-Ovčáry	348 138	25 065 936	25 065 936
PZ Most - Joseph	1 590 041	730 665 938	730 665 938
PZ Mošnov	1 906 205	499 425 710	499 425 710
PZ Triangle	325 091	25 854 606	25 854 606
PZ Prachatice	7 788	10 990	10 990
PZ Český Krumlov	18 684	17 749 800	17 749 800
PZ Blansko-Vojánky	66 520	696 533	696 533
PZ Brno - Černovická terasa	178 227	13 983 901	13 983 901
PZ Jičín	179 000	25 239 000	25 239 000
PZ Hořice	31 885	45 212 930	22 606 465
PZ Kopřivnice-Vlčovice	621 266	62 126 600	62 126 600
PZ Krnov - Červený Dvůr II.etapa	170 838	4 120 613	4 120 613
PZ Svitavy - Paprsek	315 984	316 521 173	316 521 173
PZ Zlatníky-Hodkovice	95 000	9 670 050	9 670 050
PZ Podbořany	179 542	861 802	861 802
PZ Ústí nad Labem - Severní Předlice	40 718	464 046	464 046
PZ Světlá nad Sázavou	97 932	3 999 877	3 999 877
PZ Bystřice nad Pernštejnem	47 000	2 977 920	2 977 920
PZ Pelhřimov-Lhotka II.	23 000	1 270 980	1 270 980
PZ Ždírec nad Doubravou	103 300	2 523 880	2 523 880
PZ Třebíč	108 089	957 669	957 669
Valašské Meziříčí	321 974	9 882 434	9 882 434
PZ Litovel (podpořeno převodem pozemků z PF ČR)	184 511	256 654 801	128 327 401
PZ Ostrov nad Ohří (podpořeno převodem pozemků z PF ČR)	65 757	42 814 034	42 814 034
PZ Solnice - Kvasiny	neuveďeno	neuveďeno	neuveďeno
Celkem		4 188 717 484	2 992 800 488

c) Varianta 2

Jelikož se tato varianta liší od té předchozí pouze v udělení výjimek pro stavby komunikací a průmyslových zón, tak dále mezi náklady zahrnujeme ztrátu v případě výjimek, které vzešly z požadavků MPO a MD. Jedná se o výjimky u komunikací ve vlastnictví státu, ve vlastnictví obcí a průmyslové zóny. U průmyslových zón se předpokládá, že budou zákonem jasně stanovené a výjimka bude časově omezena do konce roku 2016.

Komunikace ve vlastnictví státu

Česká republika disponuje několika typy komunikací, mezi ty státní řadíme dálnice a silnice I. třídy, jejichž správcem je Ředitelství silnic a dálnic.

V případě, že komunikace ve vlastnictví státu obdrží výjimku z plateb odvodů za vyjmutí ze zemědělského půdního fondu, tak odhadujeme roční ztrátu cca 60 mil. Kč (vycházíme z hodnot ŘSD). V dlouhodobějším horizontu se ztráta může pohybovat kolem 400 mil. Kč (v porovnání s Variantou 1), záleží na tom, jestli plánované stavby, na které byla podána žádost o odnětí ze ZPF, budou realizovány.

Komunikace ve vlastnictví obcí

V České republice je nyní cca 75 tis. km místních komunikací. Budeme-li brát v úvahu statistická data Ministerstva dopravy, tak nepředpokládáme žádné ztráty, protože nepočítáme s navýšením délky místních komunikací. Je ale možné, že nedochází k vynětí ze ZPF z důvodu nedostatku finančních prostředků jednotlivých obcí a jako ztrátu v případě přijetí změny zaznamenáme úbytek kvalitní zemědělské půdy, která bude využita na stavbu komunikací.

Průmyslové zóny

V případě průmyslových zón se jedná o 26 objektů, u kterých se předpokládá se zastavěním zemědělské půdy. Následující tabulka zobrazuje výši odvodů v případě, že o stavbě bude rozhodnuto do konce roku 2016. Odvody budou činit 1,047 mld. Kč (nezahrnuje průmyslovou zónu Solnice – Kvasiny).

Bude-li rozhodnuto v roce 2017 a později, budou odvody činit 2,993 mld. Kč (nezahrnuje průmyslovou zónu Solnice – Kvasiny).

Nicméně nelze očekávat, že všechny průmyslové zóny budou ukončeny buď do roku 2016, nebo po roce 2016. Pravděpodobnější je varianta, že část průmyslových zón bude dokončena do tohoto termínu a část po tomto termínu.

Z uvedeného vyplývá, že celková výše odvodů se bude pohybovat mezi hodnotami 1,047 mld. Kč a 2,993 mld. Kč. Jedná se o celkové snížení v rozmezí od 1,794 mld. Kč do 3,739 mld. Kč oproti stávajícímu stavu. Uvedené hodnoty nezahrnují odvody za průmyslové zóny, které spadají do výjimek dle § 11a odst. 4 (např. průmyslová zóna Solnice – Kvasiny), jelikož MŽP nedisponuje potřebnými podklady a tudíž dopady nelze vyčíslit.

Tabulka 8: : Přehled průmyslových zón s odhadem odvodů po změně zákona – úprava ekologických vah, výjimka a realizace do roku 2016 (zdroj: MPO, MŽP)

Průmyslová zóna	Velikost plochy podléhající vynětí v m2	Předpokládaná výše odvodů dle platné legislativy v Kč	Předpokládaná výše odvodů v případě schválení výjimky snížení na 35 %
PZ Holešov	1 373 171	2 089 966 262	365 744 096
PZ Kolín-Ovčáry	348 138	25 065 936	8 773 078
PZ Most - Joseph	1 590 041	730 665 938	255 733 078
PZ Mošnov	1 906 205	499 425 710	174 798 999
PZ Triangle	325 091	25 854 606	9 049 112
PZ Prachatice	7 788	10 990	3 847
PZ Český Krumlov	18 684	17 749 800	6 212 430
PZ Blansko-Vojánky	66 520	696 533	243 787
PZ Brno - Černovická terasa	178 227	13 983 901	4 894 365
PZ Jičín	179 000	25 239 000	8 833 650
PZ Hořice	31 885	45 212 930	7 912 263
PZ Kopřivnice-Vlčovice	621 266	62 126 600	21 744 310
PZ Krnov - Červený Dvůr II.etapa	170 838	4 120 613	1 442 215
PZ Svitavy - Paprsek	315 984	316 521 173	110 782 411
PZ Zlatníky-Hodkovice	95 000	9 670 050	3 384 518
PZ Podbořany	179 542	861 802	301 631
PZ Ústí nad Labem - Severní Předlice	40 718	464 046	162 416
PZ Světlá nad Sázavou	97 932	3 999 877	1 399 957
PZ Bystřice nad Pernštejnem	47 000	2 977 920	1 042 272
PZ Pelhřimov-Lhotka II.	23 000	1 270 980	444 843
PZ Ždírec nad Doubravou	103 300	2 523 880	883 358
PZ Třebíč	108 089	957 669	335 184
Valašské Meziříčí	321 974	9 882 434	3 458 852
PZ Litovel (podpořeno převodem pozemků z PF ČR)	184 511	256 654 801	44 914 590
PZ Ostrov nad Ohří (podpořeno převodem pozemků z PF ČR)	65 757	42 814 034	14 984 912
PZ Solnice - Kvasiny	neuveďeno	neuveďeno	neuveďeno
Celkem		4 188 717 484	1 047 480 171

Navrhovaná Varianta 2, kdy dojde ke snížení odvodu ze ZPF na dobu určitou (do konce roku 2016) na úroveň 35 % má samozřejmě i pozitivní efekt, jelikož veškeré plánované stavby, které jsou nyní zatíženy odvodem, mohou přinést České republice v dlouhodobém horizontu kromě ztrát také zisk v oblasti zaměstnanosti, příjmu na daních souvisejících s ekonomickou činností subjektů působících v daných průmyslových zónách a vzniku nových komunikací. Na základě podkladů MPO lze nepřímé dlouhodobé makroekonomické efekty v následujících 5 letech vyčíslit takto:

- přínos pracovních míst v plochách určených k odnětí ze ZPF v průmyslových zónách z hlediska zdanění mezd a ušlých sociálních dávek je 2,650 mld. Kč,
- celkové tržby z ploch pro odnětí ze ZPF v průmyslových zónách budou 461,5 mld. Kč,
- celkový export z ploch pro odnětí ze ZPF bude zhruba 195,5 mld. Kč.

K dalším dlouhodobým makroekonomickým efektům dojde též v oblasti dopravy při stavbě nových komunikací. Díky jejich výstavbě dojde k napřímení tras, zkrácení dojezdových časů, snížení spotřeby a snížení množství vypouštěných emisí. Přínos těchto efektů není možné kvantifikovat ani číselně vyjádřit.

Nicméně všechny výše uvedené nepřímé efekty budou mít dopad pouze na oblast státního rozpočtu, rozpočet SFŽP ČR a rozpočet obcí nebude nijak kompenzován a ztráta příjmu těchto jednotlivých rozpočtů bude neměnná.

3.3.2 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Tabulka 9: Porovnání příjmů jednotlivých variant v bodech, které se liší (zdroj: MŽP, MPO)

Odhady příjmů a ztrát (Kč)	Varianta 0	Varianta 1	Varianta 2	
	současný stav	pouze změny koeficientů u výpočtů odvodů	změny koeficientů + navrhované výjimky (vše realizováno do 2016)	změny koeficientů + navrhované výjimky (vše realizováno od 2017)
komunikace ve vlastnictví státu	598 073 627	395 700 625	0	0
komunikace ve vlastnictví obce	0	0	0	0
průmyslové zóny	4 188 717 484	2 992 800 488	1 047 480 171	2 992 800 488
Celkové příjmy	4 786 791 111	3 388 501 112	1 047 480 171	2 992 800 488
Celkové ztráty příjmů	0	-1 398 289 999	-3 739 310 940	-1 793 990 624

Tabulka 10: Porovnání variant z pohledu příjmů jednotlivých rozpočtů (zdroj: MŽP, MPO)

Varianta	Odhadované celkové příjmy (Kč)	z toho státní rozpočet	z toho SFŽP ČR	z toho obce
		75 %	15 %	10 %
Varianta 0	4 786 791 111	3 590 093 333	718 018 667	478 679 111
Varianta 1	3 388 501 112	2 541 375 834	508 275 167	338 850 111
Varianta 2	1 047 480 171	785 610 128	157 122 026	104 748 017
	2 992 800 488	2 244 600 366	448 920 073	299 280 049

Tabulka 13: Vyčíslení ztrát jednotlivých rozpočtů v porovnání se současným stavem (zdroj: MŽP, MPO)

Varianta	Odhadované celkové ztráty (Kč)	z toho státní rozpočet	z toho SFŽP ČR	z toho obce
		75 %	15 %	10 %
Varianta 0	0	0	0	0
Varianta 1	-1 398 289 999	-1 048 717 499	-209 743 500	-139 829 000
Varianta 2	-3 739 310 940	-2 804 483 205	-560 896 641	-373 931 094
	-1 793 990 624	-1 345 492 968	-269 098 594	-179 399 062

Tabulka 11: Porovnání přínosů a nákladů

Varianta	Stručný obsah	Přínosy	Hodnocení	Náklady	Hodnocení
Varianta 0	Současný stav	odhadované příjmy za odnětí ze ZPF u již plánovaných staveb komunikací a prům. zón (státní rozpočet, SFŽP ČR, obce) (Kč)	3,5 mld.	nedostatečně stanovená kritéria pro rozhodování o udělení souhlasu k odnětí půdy	***
Varianta 1	Upřesnění povinností v případě žádosti o odnětí a změny v udělování souhlasu, změny koeficientů ekologických vah	Veřejná správa:		ztráta příjmů oproti variantě 0 - hrubý odhad (Kč)	1,2 mld.
		souhlas se neuděluje u staveb tras, které jsou v územním plánu, regulačním plánu, dokumentaci jiných staveb	*		
		vliv na územní plánování	*		
		snížení administrativní zátěže (snížení počtu žádostí)	*		
		Soukromý sektor:			
podpora podnikatelského prostředí	***				
není třeba žádat o udělení souhlasu u staveb tras, které jsou v územním plánu, regulačním plánu, dokumentaci jiných stav - dopad na jednoho konkrétního podnikatele	**				
Varianta 2	rozšíření varianty 1 o výjimky (komunikace, průmyslové zóny)	přínos nově vytvořených pracovních míst (Kč/rok)	530 mil. (zdroj: MPO)	ztráta příjmů oproti variantě 0 - hrubý odhad (Kč)	min. 1,6 mld.
				riziko zbytečného odnímání kvalitní zemědělské půdy (ztráta účinného ekonomického nástroje)	max. 2,9 mld. *****

3.4 Návrh řešení

3.4.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Nelze jednoznačně určit nejvhodnější variantu, záleží na tom, z jakého pohledu na dané varianty pohlížíme. Bude-li to z pohledu ochrany životního prostředí, tak je v tomto případě nejvhodnější Varianta 0, která představuje současný stav, tj. odvody, které byly navýšeny novelou zákona č. 402/2010 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie. Výše odvodů nutí investory k využití méně kvalitní zemědělské půdy. Z ekonomického pohledu je nejvýhodnější Varianta 2, která sice představuje jednorázové ztráty pro státní rozpočet, Státní fond životního prostředí ČR a rozpočty obcí, ale naopak dochází k podpoře

výstavby komunikací a průmyslových zón, které mohou mít pozitivní vliv na ekonomiku České republiky v souvislosti se zlepšením dopravní infrastruktury a s vytvořením nových pracovních míst. Varianta 1 je kompromisním řešením, protože si ponechává ekonomický nástroj, kterým nutí investory v oblasti průmyslových zón a daného druhu komunikací (dálnice, silnice 1. třídy, místní komunikace) využívat méně kvalitní půdu. Snížením ekologických vah je očekáváno jednorázové snížení příjmů státního rozpočtu, Státního fondu životního prostředí ČR a rozpočtů obcí s tím, že a) dochází k navrácení výše odvodů na přibližně stejnou úroveň jako před novelou zákona č. 402/2010 Sb. a b) dochází k částečné podpoře výstavby, která může mít pozitivní vliv na ekonomiku České republiky v následujících letech.

4 Kompetence orgánů ochrany zemědělského půdního fondu

4.1 Důvod předložení a cíle

4.1.1 Definice problému

Současné rozdělení kompetencí nezajišťuje dostatečnou kontrolu dodržování zákona v oblasti ochrany půdy.

4.1.2 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Ochrana zemědělského půdního fondu je zajišťována na čtyřech stupních státní správy (MŽP, krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, pověřené obecní úřady). Ochrana zemědělské půdy v národních parcích je v kompetenci Správy národních parků. Ve vojenských újezdech vykonávají funkci orgánů ochrany zemědělského půdního fondu újezdní úřady.

4.1.3 Identifikace dotčených subjektů

- a) Ministerstvo životního prostředí (MŽP),
- b) krajské úřady (KÚ),
- c) obecní úřady obcí s rozšířenou působností (ORP),
- d) pověřené obecní úřady (POÚ),
- e) správy národních parků,
- f) Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP),
- g) Újezdní úřady,
- h) Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

4.1.4 Popis cílového stavu

Cílem je upravit kompetence orgánů ochrany zemědělského půdního fondu a povinnosti vlastníků v souladu s požadavky na posílení kontroly a dozoru nad dodržováním zákona, na vytvoření správných podmínek pro tyto činnosti a na snížení administrativní zátěže – zrušení jednoho stupně státní správy, tj. správy vykonávané pověřenými obecními úřady z důvodu zefektivnění jejího výkonu. Založení působnosti ČIŽP z důvodu nedostatečné kontroly kvality

půd. Důležitá je prevence a včasné řešení případů poškozování půd škodlivými látkami, pro ochranu potravního řetězce apod., které bez ČIŽP nejsou dostatečně zajištěny.

Přesněji vymezit podmínky porušení zákona a zvýšit případné následné sankce – stávající právní úprava není v souladu s materiálem schváleným vládou „Zásady právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy“.

4.1.5 Zhodnocení rizika

Rizika spojená s nečinností spočívají především v postupujícím snižování kvality půdy v důsledku působení degradačních procesů, narůstajícím trendu úbytků zemědělské půdy, zejména té nejúrodnější.

4.2 Návrh variant řešení

4.2.1 Varianta 0

Současný stav, kdy nedojde ke změnám v současném rozdělení kompetencí.

4.2.2 Varianta 1

Novela přesouvá kompetence v souladu s návrhem provedené Souhrnné analýzy působností vykonávaných orgány územních samosprávných celků. Ruší jeden stupeň státní správy (pověřený obecní úřad). Naopak začleňuje do systému kontrol ČIŽP.

Změny v kompetencích

a) pověřené obecní úřady

Tabulka 12: Změny v kompetencích POÚ

Stávající znění zákona	Novela zákona
Ukládají podle § 2 odst. 3 změnu kultury zemědělské půdy na pozemcích o výměře do 1 ha.	Zrušení kompetence
Ukládají podle § 3 odst. 3 odstranění závad zjištěných při dozorové a kontrolní činnosti	Přesun na ORP a ČIŽP
Vydávají podle § 11 odst. 2 rozhodnutí o odvodech za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu	Přesun na ORP
Ukládají podle § 20 pokuty	Přesun na ORP, a to pouze ve věcech, kde není příslušná ČIŽP

b) Česká inspekce životního prostředí

Tabulka 13: Nové kompetence pro ČIŽP

Stávající znění zákona	Novela zákona
Přesun z POÚ, nová kompetence	Kontroluje, zda nedochází ke znečištění půdy dle § 3 odst. 1 písm. a) a vnášení jiných látek nebo přípravků do nebo na zemědělskou půdu než umožňuje zákon o hnojivech (§ 3 odst. 2) a ukládá opatření k nápravě, pokuty dle § 3 c)
Nová kompetence	Je oprávněna odebírat vzorky půdy a kontrolovat koncentrace škodlivých látek v půdě
Nová kompetence	Projednává správní delikty podle § 20 odst. 1 písm. a), e), f) a § 20a odst. 1 písm. a), e), f)
Nová kompetence	Pořizují informace o půdě, hodnotí stav půdy, předávají do evidence informací o kvalitě půdy podle § 3b s výjimkou erozního ohrožení půdy.

c) obce s rozšířenou působností

Tabulka 17: Změny v kompetencích ORP

Stávající znění zákona	Novela zákona
Udělují podle § 2 odst. 2 souhlas ke změně trvalého travního porostu na ornou půdu.	Zůstává ORP
Ukládají podle § 2 odst. 3 změnu kultury zemědělské půdy na pozemcích o výměře nad 1 ha.	Zrušení kompetence
Rozhodují podle § 3 odst. 3 o tom, že pozemek kontaminovaný škodlivými látkami ohrožujícími zdraví nebo život lidí nesmí být používán pro výrobu potravin.[1]	Zrušení kompetence
Uplatňují podle § 5 odst. 2 stanovisko k regulačním plánům a k návrhům vymezení zastavěného území.	Zůstává ORP, přesunuto na KÚ
Udělují podle § 7 odst. 3 souhlas k návrhům tras nadzemních a podzemních vedení, pozemních komunikací, vodních cest a jejich součástí, pokud trasa nepřesahuje správní obvod obce s rozšířenou působností.	Zůstává ORP
Udělují podle § 9 odst. 6 souhlas k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, má-li být dotčena zemědělská půda o výměře do 1 ha. U dočasného odnětí vydávají u souhlasů jimi vydaných potvrzení o ukončení rekultivace.	Zůstává ORP
Rozhodují podle § 1 odst. 4 v pochybnostech o tom, zda jde o součásti zemědělského půdního fondu.	Zůstává ORP
Vykonávají státní správu na úseku ochrany zemědělského půdního fondu, není-li podle tohoto zákona příslušný jiný orgán státní správy.	Zůstává ORP
Usměrnují a sjednocují výkon státní správy na úseku ochrany zemědělského půdního fondu, který zajišťují pověřené obecní úřady na území svého správního obvodu, dozírají, jak tyto orgány ochrany zemědělského půdního fondu plní své úkoly, provádějí kontrolní činnost a dávají jim podněty k tomu, aby uplatnily ve své působnosti opatření k odstranění zjištěných závad.	Zrušení kompetence
Udělují souhlas podle § 3 odst. 6 k použití sedimentů z rybníků, vodních nádrží a vodních toků a vedou evidenci jejich použití na pozemcích ve svém správním obvodu.	Zůstává ORP
Nová pro ORP	Ohledně erozního ohrožení půdy podle § 3b pořizují informace o půdě, hodnotí stav půdy a informace předávají do registru.
Nová pro ORP	Kontrolují dodržování protierozní ochrany půdy a dalších povinností podle § 3 odst. 1 písm. b) až d), (včetně uložení opatření k nápravě, jeho kontrola, pokuty).
Nová pro ORP	Kontrolují dodržování povinností uvedených v § 3 odst. 4 a 5 (včetně uložení opatření k nápravě, jeho kontrola, pokuty).
Přesun z POÚ	Vydávají podle § 11 odst. 2 rozhodnutí o odvozech za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu.
Přesun z POÚ	Ostatní správní delikty dle § 20 a § 20a, které nemá v kompetenci ČIŽP.
[1] V praxi se tato kompetence příliš nevyužívá, maximálně se může jednat o jednotlivé případy. K rozhodnutí je totiž potřeba získat informace na základě rizikové analýzy. Jedná se o kompetence resortu zdravotnictví (zdraví osob) a resortu zemědělství (potravinová bezpečnost).	

d) krajské úřady

Tabulka 18: Změny v kompetencích KÚ

Stávající znění zákona	Novela zákona	Poznámka
Uplatňuje podle § 5 odst. 2 stanovisko k územně plánovací dokumentaci, nejde-li o případy v působnosti jiného orgánu ZPF	Rozšíření kompetence ohledně regulačních plánů (přesun z ORP); zůstává KÚ	Pozn. Rozšíření kompetencí v případě Varianty 1B
Uděljuje podle § 6 odst. 2 souhlas k návrhům na stanovení dobývacích prostorů, je-li navrhovaným řešením dotčen ZPF o výměře do 20 ha	Zůstává KÚ	
Uděljuje podle § 7 odst. 3 souhlas k návrhům tras nadzemních a podzemních vedení a jejich součástí, přesahuje-li trasa území, v němž vykonává působnost ORP, a nejde-li o případ uvedený v § 17 písm. c)	Zůstává KÚ	
Uděljuje podle § 7 odst. 3 souhlas k návrhům celostátních drah a jejich součástí, které nepřesahují území příslušného kraje, a k návrhům pozemních komunikací, vodních cest a jejich součástí, které nepřesahují území příslušného kraje a přesahují správní obvod ORP	Zůstává KÚ	
Uděljuje podle § 9 odst. 6 souhlas k odnětí půdy ze ZPF, má-li být dotčena zemědělská půda o výměře od 1 do 10 ha.	Zůstává KÚ	
Usměrňuje a sjednocuje výkon státní správy na úseku ochrany ZPF, který zajišťují ORP na území příslušného kraje, dozírá, jak tyto orgány ochrany ZPF plní své úkoly, provádí kontrolní činnost a dává jim podněty k tomu, aby uplatnily ve své působnosti opatření k odstranění zjištěných závad.	Zůstává KÚ	
Nová pro KÚ	U dočasného odnětí vydávají u souhlasů jimi vydaných potvrzení o ukončení rekultivace podle § 11b odst. 2.	Pozn. Rozšíření kompetencí v případě Varianty 1B
Nová pro KÚ	Kontroluje plnění podmínek jím vydaných souhlasů, včetně provádění rekultivací u dočasného odnětí a opatření k nápravě jím uložených	Pozn. Rozšíření kompetencí v případě Varianty 1B
Nová pro KÚ	Ukládá opatření k nápravě závadného stavu vzniklého neplněním podmínek jím vydaných souhlasů	Pozn. Rozšíření kompetencí v případě Varianty 1B
Přesun z ORP	Je dotčeným správním úřadem podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, mají-li být dotčeny pozemky náležející do zemědělského půdního fondu o výměře od 1 ha do 10 ha.	Pozn. Rozšíření kompetencí v případě Varianty 1B
Přesun z ORP	Je dotčeným správním úřadem v řízeních podle zákona o pozemkových úpravách pozemkových úřadech, mají-li být návrhem společných zařízení dotčeny pozemky náležející do zemědělského půdního fondu o výměře od 1 ha do 10 ha.	Pozn. Rozšíření kompetencí v případě Varianty 1B
Přesun z ORP	Uplatňuje podle § 5 odst. 2 stanovisko k návrhům na samostatné vymezení zastavěného území	Pozn. V případě přijetí Varianty 1C budou kompetence uvedené výše rozšířeny o kompetenci k vymezení zastavěného území samostatným postupem

4.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

4.3.1 Identifikace nákladů a přínosů

a) Varianta 0

Současný stav nemá žádné přínosy a jako hlavní problém spatřujeme v rozdělení kompetencí, které nezajišťují kvalitní výkon státní správy v ochraně ZPF, dostatečnou kontrolu dodržování zákonem stanovených povinností. Celková aplikace současného znění zákona je nedostatečná.

b) Varianta 1

Finanční ohodnocení kompetencí ORP a POÚ

Navrhovaná právní úprava zakládá vznik nových kompetencí pro obce s rozšířenou působností (ORP) a zároveň přesouvá kompetence z pověřených obecních úřadů (POÚ) na obce s rozšířenou působností v oblasti zemědělského půdního fondu.

K předběžnému vyčíslení jak nových, tak i přesunutých kompetencí se postupovalo dle Metodiky stanovení plánovaných nákladů na výkon státní správy, která byla vydána Ministerstvem vnitra v roce 2007, v určitých případech byl využit kvalifikovaný odhad pro určení pracovního úvazku.

V souvislosti s postupem dle „Metodiky“ byly prostřednictvím Svazu měst a obcí osloveny všechny POÚ a všechny ORP obce (bylo rozesláno 395 emailů), vyplněnou procesní mapu nebo vyplněné tabulky z „Metodiky“ zaslalo cca 109 obcí. Pro výpočet nákladů na výkon státní správy byly využity podklady obcí 17 (25), které vyplnily správně procesní mapu, k podkladům ostatních obcí bylo přihlédnuto.

Kompetence, k jejichž vyčíslení byla využita „Metodika“: ukládání změny kultury zemědělské půdy na pozemcích o výměře do 1 ha a nad 1 ha, kontrola a dozor užívání a udržování pozemků v souladu s charakteristikou druhu pozemku, kontrola a dozor výsadby, sklizení dřevin, provedení rekultivace, ukládání opatření k nápravě a jejich kontrola, ukládání pokut, rozhodnutí o odvodech za odnětí půdy ze ZPF. Kompetence, k jejichž vyčíslení byla využita metoda kvalifikovaného odhadu: pořizování, shromažďování, vyhodnocení a předávání informací o půdě do evidence informací o kvalitě půdy ohledně erozního ohrožení půdy, kontrola dodržování protierozní ochrany půdy, o obsahu rizikových látek v půdě a o fyzikálních a biologických vlastnostech půdy.

Nové kompetence:

- pořizování, shromažďování, vyhodnocování a ověřování informací do evidence informací o kvalitě půdy ohledně škodlivých látek, fyzikálních a biologických vlastností a erozního ohrožení půdy,
- kompetence v ochraně před erozí,
- kompetence v hospodaření formou plantáže dřevin,
- kompetence u kontroly hospodaření v souladu s druhem porostu.

Přesouvané kompetence:

- rozhodování o odvodech ze ZPF,
- ukládání pokut.

Zrušené současné kompetence ORP: ukládání změny kultury zemědělské půdy na pozemcích o výměře nad 1 ha.

ORP ukládají změnu kultury zemědělské půdy na pozemcích o výměře nad 1 ha. Pro výkon této kompetence je třeba pracovní úvazek v průměru na ORP cca 0,009. Jedno uložení změny pozemku trvá v průměru cca 18 hodin, medián 15 hod.

Je počítáno se mzdou 18 480 Kč (platová třída 9, platový stupeň 9), počet odpracovaných hodin za rok zhruba 1600 (je předpokládáno, že bude vyčerpána řádná dovolená).

Mzdové náklady: $18\,480 \times 1,2 \times 1,35 \times 12 = 359\,251 \times 0,009 = 3\,233$ Kč

Režijní náklady: $0,43 \times 3\,233$ Kč = 1 390 Kč

Celkem: 4 623 Kč

Veškeré kontrolní činnosti včetně ukládání pokut a opatření k nápravě (kontrola těchto opatření) si vyžadují navýšení pracovního úvazku o v průměru cca 0,4. Počet hodin, které zabere jeden případ, činí v průměru cca v průměru 15 h (u kompetencí týkající se užívání a udržování pozemků v souladu s charakteristikou druhu pozemku a u oznámení výsadby, sklizení dřevin, provedení rekultivace).

Je počítáno se mzdou 18 480 Kč (platová třída 9, platový stupeň 9)

Mzdové náklady: $18\,480 \times 1,2 \times 1,35 \times 12 = 359\,251 \times 0,4 = 143\,700$ Kč

Režijní náklady: $0,43 \times 143\,700 = 61\,791$ Kč

Celkem: 205 491 Kč

Pořizování, shromažďování, vyhodnocení a předávání do evidence informací o kvalitě půdy ohledně erozního ohrožení půdy, rizikových látek, fyzikálních a chemických vlastností půdy – pracovní úvazek je odhadnut na 0,06. Tímto opatřením je snaha ošetřit případy, kdy dojde k pořízení informací o půdě v rámci výkonu pracovních činností, které však nejsou dále využívány. Předáním do evidence informací o kvalitě půdy by se měl tento nedostatek vyřešit.

Je počítáno se mzdou 18 480 Kč (platová třída 9, platový stupeň 9)

Mzdové náklady: $18\,480 \times 1,2 \times 1,35 \times 12 = 359\,251 \times 0,06 = 21\,555$ Kč

Režijní náklady: $0,43 \times 21\,555$ Kč = 9 269 Kč

Celkem: 30 824 Kč

Z POÚ přechází na ORP povinnost vydávat rozhodnutí o odvodech za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu. Počítá se s navýšením pracovního úvazku u obcí s rozšířenou působností v průměru o cca 0,2. Vydání jednoho rozhodnutí zabere v průměru 10 h, medián 8 h.

Je počítáno se mzdou 18 480 Kč (platová třída 9, platový stupeň 9)

Mzdové náklady: $18\,480 \times 1,2 \times 1,35 \times 12 = 359\,251 \times 0,2 = 71\,850$ Kč

Režijní náklady: $0,43 \times 71\,850 = 30\,896$ Kč

Celkem: 102 746 Kč

Nové kompetence, včetně přenesení kompetencí si vyžadují navýšení úvazku v průměru o cca 0,66.

Tabulka 19: Přehled průměrných nákladů pro 1 ORP (nové kompetence, přenesené kompetence)

Agenda	Prac. úvazek	Mzdové náklady (Kč)	Režijní náklady (Kč)	Mzdové náklady –205 obcí (tis. Kč)	Režijní náklady –205 obcí (tis. Kč)
Kontrolní činnosti včetně ukládání pokut a opatření k nápravě (kontrola těchto opatření)	0,4	143 700	61 791	29 458,6	12 667,2
Vydání rozhodnutí o odvozech ze ZPF	0,2	71 850	30 896	14 729,3	6 333,6
Požizování, shromažďování, vyhodnocování a do registru předání informací o půdě	0,06	21 555	9 269	4 418,8	1 900,1
Celkem	0,66	237 105	101 956	48 607¹	209 012

^{1,2} Rozdíly v celkových hodnotách u tabulek č. 1 a 2 jsou dány zaokrouhlením, dále v textu jsou uváděny hodnoty z tabulky č. 2. Tabulka pro výpočet nákladů na výkon agendy

Tabulka 20: Náklady na výkon stávající agendy POÚ v porovnání s pravděpodobnými náklady na rozsah agendy, které budou vykonávat ORP

Úřad	Počet úřadů	Počet úředníků		Mzdové náklady (roční)		Režijní náklady (roční)	Mzdové a režijní náklady (roční)	Jednorázové náklady			Čisté náklady na výkon státní správy				
		průměr na 1 úřadu	celkový	roční na	Celkové			na 1 úředníka	nepřímé	celkové	1. rok	2. rok	3. rok	4. rok	5. rok
				1 úředníka	(roční)			[tis. Kč]	[tis. Kč]	[tis. Kč]	[tis. Kč]	[tis. Kč]	[tis. Kč]	[tis. Kč]	[tis. Kč]
	A	b	a x b	m	M	R	M + R	j _v	J _r	J	N1	N2	N3	N4	N5
1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	10)	11)	12)	13)	13)	13)	13)
POÚ – stávající agenda (přesun kompetencí na ORP, zrušení kompetence)	387	-0,24	-93	-359,251	-33 410,34	-14 366,45	-47 776,79			0	0				
ORP – zrušení kompetence	205	-0,009	-2	-359,251	-718,502	-308,956	-1027,458			0	0				
ORP – přesun kompetencí z OPU	205	0,2	41	359,251	14 729,29	6 333,60	21 062,89			0	0				
ORP – nové kompetence	205	0,46	94	359,251	33 769,59	14 520,93	48 290,52			0	0				
Celkem			40				20 550 000				20 550 000	20 550 000	20 550 000	20 550 000	20 550 000

Převedením kompetencí z POÚ na ORP může dojít ke zvýšení nákladů na dopravu (je třeba zohlednit i časové hledisko – větší časové nároky), jak pro obce s rozšířenou působností (např. v případě kontrol), tak i pro žadatele o souhlas s vynětím ze ZPF (místo podání ORP se může nacházet ve vzdálenějším místě než tomu je doposud). Jak už bylo zmíněno, zároveň dojde k odebrání jednoho stupně státní správy – obce s pověřeným obecním úřadem. V průměru činí pracovní úvazek v oblasti ochrany zemědělského půdního fondu u jednoho pověřeného obecního úřadu 0,24¹. Průměrné mzdové náklady u 1 obce s pověřeným obecním úřadem jsou 86 220 Kč, průměrné režijní náklady 37 074 Kč, údaje celkem za 387 obcí – viz tabulka č. 2 uvedena níže. Převážnou část pracovního úvazku tvoří vydávání rozhodnutí o odvozech za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu. V praxi se příliš nevyužívá kompetence ukládání změny kultury zemědělské půdy na pozemcích o výměře do 1 ha, svědčí o tom výše průměrného pracovního úvazku 0,005 (podobně je tomu i u změny kultury zemědělské půdy na pozemcích o výměře nad 1 ha).

Jednou z kompetencí obce s pověřeným obecním úřadem je i provádění kontrolních činností a ukládání opatření k odstranění zjištěných závad. Dle podkladů od 19 obcí, 9 neprovedlo

¹ Pro výpočet průměrného pracovního úvazku byly využity podklady 30 obcí s pověřeným obecním úřadem.

žádnou kontrolu ani neuložilo výše zmíněné opatření. Průměrná výše pracovního úvazku připadající na tyto činnosti je 0,1. Kontrolní činnosti týkající se kvality půdy (znečištění) přecházejí novelou zákona na ČIŽP.

V souvislosti s agendou ochrany zemědělského půdního fondu se nevybírají správní poplatky, pokuty jsou dosud příjmem POÚ (novelou se vybrané pokuty stanou příjmem obcí s rozšířenou působností) – 50 % (50 % je příjmem Fondu). Jedná se však o příjem, který je náhodný a nelze s ním do budoucna počítat, proto se velmi obtížně odhaduje. Dalšími příjmy (dalo by se říct, že výhradními) na úseku ochrany ZPF jsou odvody za odnětí půdy ze ZPF. Odvody se dělí mezi státní rozpočet - 75 %, Státní fond životního prostředí 15 % a obce – 10 %.

Převedením agend z obcí s pověřeným obecním úřadem na obce s rozšířenou působností by mělo dojít k úspoře nákladů (mzdových a režijních) ve výši 25 700 000 Kč.

Příspěvek na výkon státní správy by měl pro obce s rozšířenou působností činit 20 550 000 Kč (čisté náklady na provádění regulace). Požadavek na zajištění zdroje krytí těchto prostředků bude uplatněn a projednán dle usnesení vlády č. 878 ze dne 13. srpna 2007, o Metodice stanovení plánovaných nákladů na výkon státní správy.

Dopady změn v kompetencích krajských úřadů

Varianta 1A: Bude zachován současný stav, tj. kompetence nebudou změněny (rozšířeny).

Varianta 1B: Rozšíření stávajících kompetencí o kontrolu plnění vydaných souhlasů, provedení rekultivace u dočasného odnětí (včetně vydání potvrzení o ukončení rekultivace), ukládání opatření k nápravě (včetně uložení opatření k nápravě při neplnění souhlasů), o stanoviska k regulačním plánům pořizovaných na základě zásad územního rozvoje k samostatnému vymezení zastavěného území a o kompetence, jakožto dotčeného správního úřadu v procesu posuzování vlivů na životní prostředí a dotčeného orgánu v rámci pozemkových úprav.

Doplněním kompetencí by mělo dojít k zajištění účinnějšího výkonu ochrany zemědělského půdního fondu a k řešení problémů, které se v praxi vyskytly (tj. v rámci procesu posuzování vlivů na životní prostředí a pozemkových úprav).

Dle konzultací s krajskými úřady² by změna v jejich kompetencích neměla představovat dodatečné náklady. Jiné dopady se nepředpokládají.

Varianta 1C: Kompetence uvedené ve Variantě 1B budou doplněny o kompetenci obcí s rozšířenou působností, konkrétně vymezení zastavěného území samostatným postupem (§ 5 odst. 2).

Kompetentním orgánem ochrany ZPF k uplatnění stanovisek k návrhům na samostatné vymezení zastavěného území (§ 5 odst. 2) je obec s rozšířenou působností. Nově by měla být tato kompetence přesunuta na krajské úřady a Ministerstvo životního prostředí z důvodu odstranění „dvojkolejnosti“ právní úpravy a zabezpečení objektivního rozhodování.

---

² viz kapitola 4. Konzultace

Stanovisko k vymezení zastavěného území řeší nyní pokaždé jiný správní úřad, a to v závislosti na skutečnosti, zda se jedná o samostatné vymezení zastavěného území (§ 59 stavebního zákona) či vymezení v rámci pořizování územního plánu, či jeho změny. Pro takovou odlišnost však není žádný věcný logický důvod. Rozhodování v procesu územního plánování (stanoviska dotčeného orgánu) bylo od počátku účinnosti zákona koncipováno tak, aby se k věci vyjadřoval správní úřad o stupeň vyšší, než úřad spravující území (správní obvod), kterého se posuzovaný návrh územně plánovací dokumentace týká. Bude tak zabezpečena objektivita rozhodování, kdy rozhodování není pod tlakem samosprávy, kde jiné -místní- zájmy jsou preferovány nad celospolečenským zájmem ochrany zemědělského půdního fondu. Hranice zastavěného území je vymežována účelově a jsou do ní zahrnovány rozsáhlé plochy zemědělské půdy ve volné krajině, často v rozporu se stavebním zákonem ve snaze nahradit chybějící územní plán.

V rámci vyhodnocení dopadů přesunu kompetence bylo osloveno 14 krajů, vyjádřilo se jich 10³. Z obdržených odpovědí vyplývá, že v souvislosti s přesunem kompetence nedojde k podstatnému navýšení agendy krajských úřadů a tedy ani k potřebě navýšit pracovní úvazek. Počty případů se liší dle jednotlivých krajů, nicméně z dodaných podkladů lze usuzovat, že se bude jednat průměrně o jednotlivé případy ročně. Dle vyjádření některých krajů obce s rozšířenou působností lépe znají dané území a jsou v užším kontaktu s příslušnými stavebními úřady, proces komunikace s těmito orgány je na této úrovni rychlejší než v případě výkonu této kompetence krajem. Nicméně se tím nemění nic na skutečnosti, že agendu včetně administrativy by měly krajské úřady zvládnout bez navýšení pracovního úvazku a bez požadavku na navýšení příspěvku na výkon státní správy.

Doporučujeme přijmout Variantu 1C vzhledem k tomu, že náklady na převod a rozšíření agendy krajských úřadů se předpokládají nulové, popř. minimální (nelze předpokládat požadavek na navýšení příspěvku na výkon státní správy), odstraňuje nedostatky současného stavu a je očekáván pozitivní dopad na ochranu zemědělské půdy.

4.3.2 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Tabulka 21: Porovnání nákladů a přínosů

Varianta	Stručný obsah	Přínosy	Hodnocení	Náklady	Hodnocení
Varianta 0	Současný stav	-	-		-
Varianta 1	Změny v kompetencích	Veřejná správa (zbytek vyčíslen)	**	Veřejná správa (zbytek vyčíslen)	**
		Soukromý sektor	** až ***	Soukromý sektor	** až ***
		Sociální oblast	***	Sociální oblast	-
		Životní prostředí	****	Životní prostředí	-

³ viz kapitola 4. Konzultace

Tabulka 22: Vyčíslení nákladů a přínosů

Varianta	Stručný obsah	Přínosy	Hodnocení	Náklady	Hodnocení
Varianta 0	Současný stav		-	Veřejná správa:	
				POÚ jako jeden stupeň výkonu veřejné správy v oblasti ochrany ZPF (Kč)	47,8 mil.
Varianta 1	Změny v kompetencích	zrušení POÚ jako jeden stupeň výkonu veřejné správy v oblasti ochrany ZPF (Kč)	47,8 mil.	Veřejná správa:	
				založena ČIŽP jako kontrolní orgán v oblasti ochrany ZPF (Kč)	
				roční náklady (včetně rozborů půd) (Kč/rok)	2,75 mil.
				jednorázové náklady	0,24 mil.
				kompetence ORP - z toho:	
				přesunuté kompetence (Kč)	21,1 mil.
				nové kompetence (Kč)	48,3 mil.
zrušené kompetence (Kč)	- 1 mil.				

Předpokládané roční náklady na zajištění výkonu agendy vyplývající z nové právní úpravy (v mil. Kč/rok)

Příspěvek na výkon státní správy (změny v působnosti obcí II. a III. stupně) 20,6 mil. Kč každý rok (požadavek bude uplatněn a projednán dle usnesení vlády č. 878 ze dne 13. srpna 2007, o Metodice stanovení plánovaných nákladů na výkon státní správy)

Financování nákladů (viz níže) bude zajištěno za předpokladu, že vláda na základě usnesení, resp. Ministerstvo financí navýší rozpočtovou kapitolu 315 – Ministerstvo životního prostředí tak, aby byly pokryty výdaje na zřízení registru informací o půdě včetně finančních požadavků spojených se zřízením nových pracovních míst (ČIŽP).

Nová působnost ČIŽP (§16a).....2,75 mil. Kč
každý rok a jednorázové náklady 0,24 mil. Kč

Vedení a správa evidence informací o kvalitě půdy.....jednorázové náklady 4 mil. Kč první dva roky v případě Varianty 1B (0,5 mil. Kč v případě Varianty 1C) a další roky 0,6 mil. Kč v případě Varianty 1B (0,17 mil. Kč v případě Varianty 1C)

Jednorázové náklady spojené se zaváděním nové právní úpravy.....27,6 mil. Kč
v případě Varianty 1B (24,1 mil. Kč v případě Varianty 1C)

V dalších letech se předpokládají náklady.....24 mil. Kč
v případě Varianty 1B (23,5 mil. Kč v případě Varianty 1C)

Novela přináší zjednodušení pro podnikatelské subjekty (jak je vidět z tabulek Kvalitativní porovnání jednotlivých variant a Kvantitativní porovnání jednotlivých variant). Náklady z ní plynou pro soukromý sektor především v souvislosti s protierozní ochranou půdy a uložením opatření k nápravě. V rámci veřejných rozpočtů dojde k úsporám v podobě nižších nákladů na odbahňování rybníků, vodních toků apod. a zrušením jednoho stupně státní správy. Především by však mělo dojít ke snížení ztráty půdy vlivem působení eroze a k omezení znečištění půdy rizikovými látkami a jejich šíření do ostatních složek životního prostředí.

Od založení působnosti ČIŽP se očekává zlepšení přístupu při šetření situací, kdy došlo ke znečištění půdy rizikovými látkami a je potřeba uložit opatření k nápravě. V současnosti

kontrolu kvality půdy orgány ochrany zemědělského půdního fondu prakticky nevykonávají. Podněty na podezření znečištění zemědělské půdy řešilo buď MŽP, nebo organizace Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví. Jde o podobnou problematiku, kterou ČIŽP řeší v rámci ochrany jiných složek životního prostředí.

Dalším opatřením pro zefektivnění ochrany půd je zřízení evidence informací o kvalitě půdy. Informace pořízené z veřejných zdrojů mají hodnotu, je potřeba je ukládat a při sledování vývoje sledovaných vlastností půdy se k nim vracet.

Zrušením jednoho stupně veřejné správy, tj. převedením agend z obcí s pověřeným obecním úřadem na obce s rozšířenou působností (ČIŽP) by mělo dojít k úspoře nákladů (mzdových a režijních) ve výši 25 700 000 Kč.

Příspěvek na výkon státní správy by měl pro obce s rozšířenou působností činit 20 550 000 Kč (čisté náklady na provádění regulace).

Novela zákona ohledně změny v kompetencích, zavedení nových kompetencí, přinese potřebu navýšení veřejných rozpočtů (celkové úspory jsou předpokládány nižší než celkové výdaje). Pozitivně se projeví dopad na životní prostředí (zvýšená ochrana zemědělského půdního fondu), dopad na podnikatelské prostředí (vlastníky půdy) se předpokládá spíše neutrální (celkové náklady jsou zhruba stejné jako celkové přínosy). Sociální dopady jsou předpokládány pozitivní (vliv na zdraví obyvatelstva). Dopad na rovnost mužů a žen se nepředpokládá. Lze však předpokládat, že celkové přínosy dané regulace budou vyšší než celkové náklady.

4.4 Návrh řešení

4.4.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

- 1. Varianta 1**
2. Varianta 0

Z důvodu snížení administrativní zátěže podnikatelům, zlepšení kontrolních činností a tím předpokládané snížení nákladů na řešení problémů doporučujeme Variantu 1, a v případě podvarianty týkající se kompetencí krajských úřadů Variantu 1C.

5 Celkové shrnutí jednotlivých navrhovaných změn novely zákona

Nepředpokládáme sociální dopady na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny. Dopady na životní prostředí, státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a podnikatelské prostředí jsou shrnuty níže:

5.1 Vymezení povinností vlastníka nebo nájemce zemědělské půdy

Hlavním přínosem je snížení veřejné správy v rozsahu min. 4-20 mil. Kč, zachování dlouhodobé úrodnosti půd, snížení spotřeby hnojiv a zvýšení úrodnosti rybníků. Dále pak zlepšení retenčních vlastností schopností krajiny, menší počet povodní, nižší kontaminace půdy a vyšší kvalita vodních zdrojů.

5.2 Evidence dat o kvalitě půdy a jejím ohrožení

Hlavním přínosem je vytvoření evidence informací o kvalitě půdy, v jehož důsledku dojde ke zkvalitnění ochrany životního prostředí. Náklady veřejné správy jsou odhadovány na cca 500 tis. Kč. Tyto náklady představují zřízení evidence informací o kvalitě půdy. Roční náklady na její provoz jsou odhadovány na cca 170 tis. Kč.

5.3 Odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu

Hlavním přínosem je vrácení odvodů za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu na přibližně stejnou úroveň před novelou zák. č. 402/2010 Sb. s tím, že hodnoty odvodů by byly valorizovány. Dále pak podpora podnikatelského prostředí. Důsledkem návrhu je ztráta příjmu rozpočtu (státní rozpočet, rozpočet SFŽP ČR a rozpočet obcí) o cca 1,398 mld. Kč (u staveb, kde již známe výši odvodů). V porovnání s variantou navrhovanou MPO se jedná o minimalizaci ztráty rozpočtu SFŽP a rozpočtu obcí.

5.4 Kompetence orgánů ochrany zemědělského půdního fondu

Hlavním přínosem je posílení kontroly a dozoru nad dodržováním zákona, na vytvoření správných podmínek pro tyto činnosti a na snížení administrativní zátěže – zrušení jednoho stupně státní správy, tj. správy vykonávané pověřenými obecními úřady z důvodu zefektivnění jejího výkonu.

6 Implementace doporučené varianty a vynucování

Orgán odpovědný za implementaci navrhované právní úpravy je MŽP.

Orgány veřejné správy, které budou hrát úlohu při zavádění a vynucování regulace, jsou orgány ochrany zemědělského půdního fondu, a to stávající s výjimkou pověřených obecních úřadů, jejichž dosavadní kompetence vesměs přejdou na obecní úřady s rozšířenou působností, a dále ČIŽP a ÚKZUZ.

Základní informace pro administraci navrhovaného řešení vyplývají ze samotného návrhu. Podrobné informace poskytne orgánům ochrany nižšího stupně MŽP, které je metodicky řídí.

Vzhledem k tomu, že pro regulované subjekty je navrhovaná právní úprava příznivá, není třeba vytvářet speciální poradenství. Předpokládá se spíše pomoc ze strany obecních úřadů s rozšířenou působností ve smyslu informování žadatelů, a to vzhledem ke zjednodušení systému (např. u nových povinností při pěstování plantáže dřevin).

Pro zajištění dodržování právní úpravy ze strany regulovaných subjektů se využívají stávající mechanismy, tj. možnost sankcionování pro případ nedodržování stanovených povinností (stanovení nových skutkových podstat správních deliktů), dále možnost uložení opatření k nápravě. U správních deliktů je navržen jediný způsob trestu, a to pokuta.

V novele zákona dochází i ke změně výše sankcí - ve stávající podobě je systém pokutování především zcela neaktuální a neplní svou funkci. Navrhovaná právní úprava mění stávající systém pokutování v souladu se „Zásadami právní úpravy přestupků a jiných správních

deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy“ schválených usnesením vlády č. 162 ze dne 20. února 2002. Dochází k rozlišení sankcí a k navýšení maximální pokuty dle závažnosti deliktu až do výše 10 mil. Kč.

Pokuty udělené ČIŽP jsou příjmem SFŽP ČR, pokuty udělené obecním úřadem s rozšířenou působností se dělí rovnoměrně mezi obec a SFŽP ČR.

Jako nástroj pro odhalování porušení pravidel stanovených navrhovanou právní úpravou je kontrola prováděná orgány ochrany zemědělského půdního fondu (zejména obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a ČIŽP) a dále nově zaváděný informační systém o stavu půdy (registr informací o půdě).

7 Přezkum účinnosti regulace

Přezkum účinnosti regulace provede MŽP v rámci zpětné vazby metodické činnosti vůči nižším orgánům ochrany zemědělského půdního fondu, a to do tří let ode dne účinnosti navrhované právní úpravy.

8 Konzultace a zdroje dat

V průběhu tvorby zákona byly průběžně jednotlivé problémy diskutovány s jednotlivými dotčenými útvary veřejné správy a soukromými podnikateli. Konzultace byly vzaty v úvahu a jejich výsledkem je konečný návrh zákona a hodnocení dopadů regulace (RIA):

1. Státní fond životního prostředí ČR
2. Ministerstvo zemědělství
3. Česká inspekce životního prostředí – v rámci vypořádání připomínek vnitřního připomínkového řízení byl vznesen požadavek ze strany ČIŽP na přijetí 34 inspektorů z důvodu nových kompetencí, které jim novela zákona o ochraně zemědělského půdního fondu ukládá. ČIŽP počítá s provedením 500 kontrol v oblasti ZPF (250 plánovaných kontrol a 250 neplánovaných kontrol) a 250 kontrol z působnosti v Cross Compliance, ty ale s působnostmi v ochraně zemědělského půdního fondu nesouvisí. Ministerstvo životního prostředí předpokládá 50 kontrol za rok na základě podnětu nebo podezření na znečištění půdy rizikovými látkami. Z toho vychází potřeba posílení ČIŽP o 3 zaměstnance (viz výše). Svaz měst a obcí a hl. m. Praha
4. CENIA - Česká informační agentura životního prostředí
5. Ministerstvo financí ČR
6. 109 obcí (obce s pověřeným obecním úřadem, pověřený obecní úřad)
7. krajské úřady (v oblasti jim svěřených kompetencí Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj, kraj Vysočina, Jihočeský kraj, Ústecký kraj, hl. město Praha – viz varianta 1; z důvodu přesunu kompetence, tj. vymezení území samostatným postupem (§ 5 odst. 2), bylo osloveno 14 krajů, vyjádření zaslalo 10 krajů (kraj Vysočina, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Zlínský kraj, Jihočeský kraj, Středočeský kraj,

Karlovarský kraj, Liberecký kraj, Ústecký kraj a Moravskoslezský kraj - viz varianta 2)

8. OVSS – Praha, Olomouc
9. Ústav zemědělské ekonomiky a informací
10. Zdravotní ústav se sídlem v Praze
11. problematika plantáží dřevin – Coniferia Michl (www.coniferiamichl.cz), Enviconsult (www.enviconsult.cz), Lesní školky Ing. Pavel Burda (www.pavelburda.cz), Krajský úřad Hradec Králové)
12. Za MŽP se na RIA podíleli Ing. Lenka Stromšíková, Ing. Martina Pišková, Ing. Petr Touš, Hana Krešlová, Ing. Jana Filková, Ing. Jaroslav Blažkovec (odbor ekonomických a dobrovolných nástrojů), JUDr. Blanka Švecová (odbor legislativní) a Ing. Václav Marek (oddělení ochrany půdy)
13. Generální ředitelství cel
14. Ministerstvo průmyslu o obchodu
15. Ředitelství silnic a dálnic
16. Ministerstvo dopravy

9 Kontakt na zpracovatele RIA

Ing. Martina Pišková

Odbor ekonomických a dobrovolných nástrojů

Ministerstvo životního prostředí

Vršovická 65, Praha 10, 100 10

email: martina.piskova@mzp.cz

tel: +420 267 122 151

Ing. Petr Touš

Odbor ekonomických a dobrovolných nástrojů

Ministerstvo životního prostředí

Vršovická 65, Praha 10, 100 10

email: petr.tous@mzp.cz

tel: +420 267 122 149

10 Seznam použitých zkratk

CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
GŘC	Generální ředitelství cel
IT	Informační technologie
JISŽP	Jednotný informační systém o životním prostředí
KÚ	Krajský úřad
LPIS	Registr půdy
MD	Ministerstvo dopravy
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
ORP	Obce s rozšířenou působností
POÚ	Pověřený obecní úřad
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SOA MŽP	Architektura orientovaná na systémové služby
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ZPF	Zemědělský půdní fond

11 Hodnocení tabulek nákladů a přínosů

Hodnocení dopadů	Slovní hodnocení dopadů
-	Bez dopadů
*	Velmi nízké
**	Nízké
***	Středně vysoké
****	Vysoké
*****	Velmi vysoké
-/*	Bez dopadů, popř. velmi nízké dopady (dále obdobně)